

Kvalitetsutveckling av arbetet mot våld i nära relationer

Redovisning av 2019 års utvecklingsmedel och
stimulansmedel

Denna publikation skyddas av upphovsrättslagen. Vid citat ska källan uppges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovsmannens tillstånd.

Publikationen finns som pdf på Socialstyrelsens webbplats. Publikationen kan också tas fram i alternativt format på begäran. Frågor om alternativa format skickas till alternativaformat@socialstyrelsen.se

Artikelnummer 2020-9-6934

Tryck Publicerad www.socialstyrelsen.se, september 2020

Förord

Socialstyrelsen hade under 2019 regeringens uppdrag att fördela utvecklings- och stimulansmedel och ge nationellt och regionalt kompetensstöd för att kvalitetsutveckla arbetet mot våld i nära relationer, stödet till våldsutsatta kvinnor och barn, stödet till barn som bevittnat våld och arbetet med våldsutövare. Socialstyrelsen har vidare det övergripande ansvaret för att på nationell nivå samordna och följa upp uppdraget. Uppdraget ska följas upp och rapporteras årligen till Regeringskansliet. Denna rapport är en uppföljning av 2019 års utvecklingsmedel. I rapporten redovisas hur mycket utvecklings- och stimulansmedel som har betalats ut och hur dessa medel har använts av kommuner, regioner, länsstyrelser, Uppsala universitet – Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) och ideella föreningar och stiftelser.

Rapporten har sammanställts av utredaren Johan Juffermans. Ansvarig enhetschef för uppdraget har varit Niklas Eneroth.

Oliva Wigzell
Generaldirektör

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	7
Inledning	9
Uppdrag	9
Underlag till redovisningen	10
Utvecklingsmedel till kommuner	11
Fördelning och förbrukning av medel	11
Kommunernas användning av medlen	12
Kommunernas erfarenheter av utvecklingsmedlen	18
Utvecklingsmedel till regioner	21
Fördelning och förbrukning av medel	21
Regionernas användning av medlen	22
Regionernas erfarenheter av utvecklingsmedlen	24
Utvecklingsmedel till ideella föreningar och stiftelser	26
Fördelning och förbrukning av medel	26
Ideella föreningar och stiftelsers användning av medel	27
Ideella föreningar och stiftelsers erfarenheter av utvecklingsmedlen	30
Stimulansmedel till länsstyrelserna och Nationellt Centrum för Kvinnofrid	32
Fördelning och förbrukning av medel	32
Länsstyrelsernas och NCK:s användning av medlen	33
NCK:s och länsstyrelsernas erfarenheter av stimulansmedlen	37
Socialstyrelsens kommentarer	38
Bilaga 1. Fördelning av utvecklingsmedel till kommuner	41
Bilaga 2. Fördelning av utvecklingsmedel till regioner	47
Bilaga 3. Fördelning av utvecklingsmedel till ideella föreningar och stiftelser	48

Sammanfattning

Socialstyrelsen hade under 2019 regeringens uppdrag att fördela utvecklings- och stimulansmedel i syfte att kvalitetsutveckla arbetet mot våld i nära relationer, stödet till våldsutsatta kvinnor och barn, stödet till barn som bevittnat våld och arbetet med våldsutövare. Myndigheten har därför under 2019 totalt fördelat cirka 134 miljoner kronor i utvecklings- och stimulansmedel till kommuner, regioner, ideella föreningar och stiftelser samt länsstyrelser och NCK (Nationellt centrum för kvinnofrid).

Tabell 1 nedan visar hur mycket medel som fördelats till och använts av respektive mottagargrupp under året. Totalt sett är det cirka 11 procent, knappt 14,2 miljoner, av medlen som inte har förbrukats och ska återbetalas till Socialstyrelsen. Andelen använda medel varierar från 78 procent i regionerna till 97 procent för ideella organisationer.¹

Tabell 1. Fördelade och förbrukade utvecklings- och stimulansmedel 2019

Mottagare	Tillgängliga och fördelade medel	Antal mottagare	Förbrukade medel*	Oförbrukade medel	Andel förbrukade medel
Kommuner	80 mnkr	290	74,9 mnkr	5,1 mnkr	94%
Regioner	39,2 mnkr	21	30,8 mnkr	8,4 mnkr	78%
Länsstyrelser/NCK	5 mnkr	7	4,6 mnkr	0,4 mnkr	92%
Ideella föreningar och stiftelser	10 mnkr	24	9,7 mnkr	0,3 mnkr	97%
Summa	134,2 mnkr	342	120,1 mnkr	14,2 mnkr	89%

Källa: Socialstyrelsens återrapporteringsformulär 2019.

Utvecklings- och stimulansmedlen har bidragit till en kvalitetsutveckling av mottagarnas arbete mot våld i nära relationer

Utvecklingsmedlen till kommuner, regioner och ideella föreningar och stiftelser samt stimulansmedlen till länsstyrelser och NCK har stärkt mottagarnas kvalitetsutveckling av arbetet mot våld i nära relationer. Medlen uppges av mottagarna vara en förutsättning för att bedriva en kvalitetsutveckling av arbetet och medlen har i många fall resulterat i insatser som de annars inte haft möjlighet att genomföra.

Några exempel på vad insatser finansierade av utvecklingsmedel uppges ha bidragit till är att:

- Verksamheternas möjligheter att följa gällande regelverk har stärkts då kunskapen om våld i nära relationer har ökat genom att en stor majoritet av mottagarna har använt utvecklingsmedel för att delta i kompetenshöjande

¹ För en mer ingående redogörelse om hur andelen använda medel har varierat under starten av satsningen se under respektive avsnitt.

insatser. Detta har även medfört att verksamheterna har fått tillgång till aktuell kunskap om våld i nära relationer och att de fått ökad kännedom om standardiserade bedömnings- eller samtalsmetoder.

- Många verksamheter har fått ökade kunskaper för att uppmärksamma vuxna och barn som utsatts för eller bevittnat våld och ökade kunskaper vad gäller användningen av standardiserade bedömnings- och samtalsmetoder för att upptäcka och utreda våld i nära relationer och gentemot barn. Det finns därmed tydliga indikationer på att olika typer av kommunala och regionala verksamheter alltmer uppmärksammar och ställer frågan om våldsutsatthet till klienter inom kommunala verksamheter eller patienter inom hälso- och sjukvården.
- Det förebyggande arbete som genomförts av vissa mottagare har fått till följd att kommunerna märkt av en ökning av ärenden avseende våld i nära relationer och att fler våldsutsatta söker hjälp tidigare.
- Vissa mottagare uppger att de har sett en ökning av antalet män med en våldsproblematik som söker hjälp genom att verksamheterna stärkt insatser gentemot våldsutövare.
- I återrapporteringarna uppger bidragsmottagarna att medlen i viss mån har bidragit till att rikta fokus mot särskilt utsatta grupper, exempelvis äldre, unga eller HBTQ-personer, och hur de ska arbeta för att upptäcka och utreda förekomsten av våld i nära relationer i dessa grupper. Detta har framförallt lett till ökad kompetens för berörd personal att upptäcka våldsutsatthet hos särskilt utsatta grupper.

Mottagarna anser att utformningen av statsbidraget påverkar möjligheterna att arbeta långsiktigt

Bland samtliga mottagargrupper finns det en uppfattning att utvecklingsmedlens nuvarande utformning, med årsvisa rekvisitioner och ansökningar, påverkar möjligheterna att arbeta långsiktigt. Mottagarna anser att den ettåriga utformningen av statsbidraget försvårar en långsiktig planering och riskerar att främja kortsiktiga insatser och att det finns det behov av att skapa förutsättningar för långsiktiga insatser.

Det ses även som problematiskt att utbetalningen av medlen sker relativt sent under året eftersom mottagarna anser att tiden för genomförande av aktiviteter blir kort. Detta gäller särskilt tilläggsmedlen som utlystes i juni 2019. Mottagarna uppger att vid denna tidpunkt har verksamheterna redan hunnit planera sitt verksamhetsår och det kan då vara svårt att planera för mer verksamhet under året. Det finns därför önskemål om ett tidigare beslut, alternativt ett förhandsbesked om medel, så att medlen kan betalas ut tidigare under året. Flera mottagare skulle även vilja utnyttja medlen under flera år.

Inledning

Uppdrag

Socialstyrelsen har under 2019 haft regeringens uppdrag att fördela och följa upp utvecklings- och stimulansmedel samt att i samverkan med Nationellt Centrum för kvinnofrid (NCK) och länsstyrelserna ge ett nationellt och regionalt metod- och kompetensstöd.² I denna rapport redovisas 2019 års utvecklingsmedel och stimulansmedel för att kvalitetsutveckla arbetet mot våld i nära relationer.

Uppdragets mål

Både utvecklings- och stimulansmedel och kompetensstöd syftar till att styra utvecklingen av arbetet mot våld i nära relationer i enlighet med regeringens mål. Regeringens övergripande mål med uppdraget har varit följande:

Arbetet mot våld i nära relationer ska vara av lika hög kvalitet i hela landet. De som har utsatts för sådant våld ska få det stöd och den hjälp som de behöver oavsett var i landet de bor.

Arbetet och utvecklings- och stimulansmedlen avser att utveckla och stärka:

- Socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens långsiktiga, strukturerade och samordnade arbete mot våld i nära relationer och stöd till våldsutsatta kvinnor och barn.
- Alla berörda verksamheters möjligheter att efterleva gällande regelverk, ha tillgång till aktuell kunskap och kunna använda verksamma metoder inom området eller på annat sätt kvalitetsutveckla sitt arbete.
- Kunskap om och spridning av verksamma metoder för att identifiera och ge ändamålsenligt stöd till barn som har utsatts eller riskerar att utsättas för våld.
- Kunskap om det universellt och selektivt förebyggande arbetet samt insatser för att nå våldsutövare.
- Verksammetoder och insatser som är anpassade till behoven hos särskilt utsatta grupper såsom unga och äldre kvinnor, våldsutsatta kvinnor med funktionsnedsättning, missbruksproblematik eller utländsk bakgrund samt barn och vuxna som drabbats av hedersrelaterat våld.
- Kunskapen om och insatser för kvinnor och män som utsätts för våld eller på annat sätt riskerar att fara illa i samband med prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

² Uppdrag att fördela utvecklingsmedel och ge kompetensstöd för arbetet mot våld i nära relationer: S2011/11337/FST, S2016/00633/FST.

Utvecklingsmedel till kommuner, regioner samt ideella föreningar och stiftelser

Socialstyrelsen har haft regeringens uppdrag att fördela, administrera och följa upp utvecklingsmedel till tre kategorier av mottagare – kommuner, regioner samt ideella föreningar och stiftelser. Kommuner och regioner har rekvirerat medel från Socialstyrelsen enligt en fördelningsnyckel, medan ideella föreningar och stiftelser har ansökt om medel.

Stimulansmedel till länsstyrelser och Nationellt centrum för Kvinnofrid (NCK)

Socialstyrelsen har haft regeringens uppdrag att fördela, administrera och följa upp stimulansmedel till länsstyrelser och Nationellt centrum för Kvinnofrid (NCK) vid Uppsala Universitet. Dessa har ansökt om medel.

Regionalt och nationellt metod- och kompetensstöd

Med utgångspunkt i regeringens mål för uppdraget och Socialstyrelsens roll som kunskapsstyrande myndighet har Socialstyrelsen, länsstyrelserna och Nationellt centrum för kvinnofrid, NCK arbetat med metod- och kompetensstöd riktat till kommuner och hälso- och sjukvård samt tandvård. En myndighetsgemensam genomförandeplan med mål har styrt arbetet under 2016-2018 och även under år 2019. Detta metod- och kompetensstöd är inte en del av denna redovisning.

Uppföljning av uppdraget

Socialstyrelsen har det övergripande ansvaret för att på den nationella nivån samordna och följa upp uppdraget. En redovisning av hur medlen har använts under 2019 ska lämnas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 30 september 2019. Denna redovisning redogör således för hur 2019 års utvecklingsmedel har fördelats och använts.

Underlag till redovisningen

Underlag till redovisningen är den återrapportering som Socialstyrelsen begär in årligen från respektive bidragsmottagare. Samtliga mottagare av statsbidrag är skyldiga att återrapportera hur de har använt medlen till Socialstyrelsen vid den tidpunkt som myndigheten anger. I januari 2020 skickade Socialstyrelsen ut ett webbaserat återrapporteringsformulär till utsedda kontaktpersoner för kommuner, regioner, länsstyrelser, NCK och ideella föreningar och stiftelser, där de ombads lämna en ekonomisk redovisning samt redogöra för hur medlen använts och vilka resultat de uppnått. Sista svarsdagen för återrapporteringen var den 31 mars 2019.

Utvecklingsmedel till kommuner

Fördelning och förbrukning av medel

Om utlysningen

Socialstyrelsen har under 2019 haft 80 miljoner kronor att fördela till landets kommuner och medlen har fördelats vid två olika rekvisitionsomgångar. Myndigheten utlyste den första rekvisitionsomgången i januari 2019 med sista rekvisitionsdatum den 30 juni. Den andra rekvisitionsomgången utlystes i juni 2019 och dessa medel har kunnat rekvireras löpande under 2019. Samtliga 290 kommuner rekvirerade utvecklingsmedel omfattande knappt 80 miljoner kronor. Det var första gången sedan satsningens start 2016 som samtliga kommuner rekvirerade utvecklingsmedel.

Medlen har fördelats utifrån respektive kommuns invånarantal med ett lägsta belopp om 80 000 kronor. I den andra rekvisitionsomgången var det ett antal kommuner som inte rekvirerade hela eller delar av det belopp de var berättigade till. De medel som inte hade tagits i anspråk fördelades i ett senare skede i lika stora delar till de kommuner som hade angett att de önskade ta del av dessa medel.

Om förbrukningen

Statsbidraget fick användas t.o.m. den 31 december 2019, och av mottagarnas återrapportering framgår att merparten av medlen har använts. Totalt uppgår oförbrukade medel till knappt 5,1 miljoner kronor, vilket är sex procent av fördelade medel 2019. Se bilaga 1 för en förteckning över hur mycket medel som har fördelats till och använts av respektive kommun.

Det var 52 av kommunerna som inte förbrukade hela det rekvirerade beloppet. Av dessa kommuner var det fyra kommuner som inte förbrukat något av de rekvirerade medlen.³ De kommuner som inte förbrukade hela beloppet uppger i huvudsak att det beror på tidsbrist då särskilt tilläggsmedlen betalades ut sent på året vilket gjorde att kommunerna upplevde att de hade begränsad tid till att genomföra aktiviteter för rekvirerade medel.⁴ I vissa kommuner var orsakerna organisatoriska och personalmässiga, till exempel på grund av omorganisationer, hög arbetsbelastning eller svårigheter att rekrytera ny personal.

I tabellen nedan visas en jämförelse över hur mycket medel som rekvirerats och fördelats under åren 2016–2019.

³ En kommun inkom inte med en återrapportering och tre kommuner uppgav att de inte förbrukat något av de rekvirerade medlen.

⁴ Det framgick av anvisningarna för utvecklingsmedlen att det var tillåtet att använda rekvirerade medel retroaktivt för verksamhet från och med den 1 januari 2019.

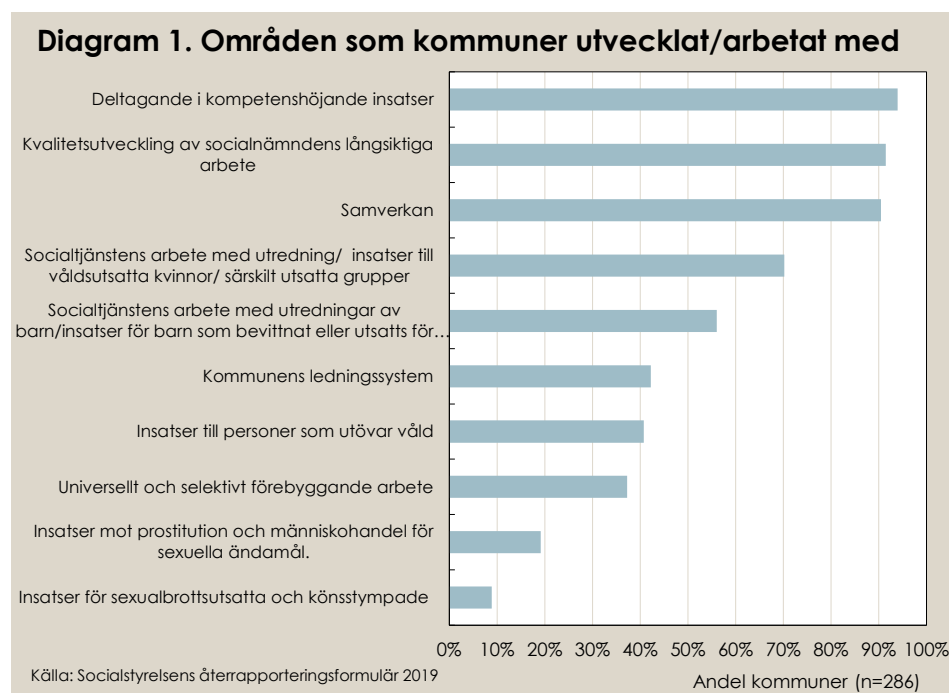
Tabell 2. Rekviderade och använda utvecklingsmedel för kommuner år 2016–2019

År	Tillgängliga och rekviderade medel	Antal kommuner som rekviderade	Förbrukade medel	Andel förbrukade medel
2016	50 mnkr	246	40,6 mnkr	81 %
2017	50 mnkr	260	44 mnkr	89 %
2018	50 mnkr	273	45,9 mnkr	92 %
2019	80 mnkr	290	74,9 mnkr	94 %

Andelen förbrukade medel ökade mellan åren 2016–2018. År 2018 var det 92 procent av medlen som förbrukades. Det är alltså en något högre andel medel som förbrukades under år 2019 jämfört med år 2018. Detta samtidigt som tillgängliga medel att fördela utökades från 50 till 80 miljoner kronor från år 2018 till år 2019. Medel som inte har använts ska återbetalas till Socialstyrelsen.

Kommunernas användning av medlen

Redogörelsen för kommunerna bygger på återrapporteringen från 286 kommuner.⁵ Diagrammet nedan visar att det är störst andel kommuner som använt utvecklingsmedel för att delta i kompetenshövande insatser, att kvalitetsutveckla socialnämndens långsiktiga arbete samt att arbeta med samverkan.

Deltagande i kompetenshövande insatser

Under 2019 har en stor majoritet, 94 procent, av kommunerna (269 kommuner) använt utvecklingsmedel för att delta i kompetenshövande insatser. Detta

⁵ En kommun inkom inte med en återrapportering och tre kommuner uppgav att de inte förbrukat något av de rekviderade medlen. Redogörelsen bygger därmed på återrapporteringen från 286 kommuner.

för att utveckla berörda verksamheters möjligheter att följa gällande regelverk, ha tillgång till aktuell kunskap och använda verksamma metoder inom området eller på annat sätt kvalitetsutveckla sitt arbete. Det gäller såväl utbildningar arrangerade av länsstyrelser, NCK som andra utbildningar. Det största deltagandet har skett i NCK:s grundläggande webbkurs om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Det är även många som deltagit i länsstyrelsernas utbildning i metodstöd för att leda personalen i användningen av bedömningsinstrumentet FRED A.⁶

Den stora majoriteten av kommunerna har även deltagit i metodutbildningar för att ge personalen aktuell kunskap och förutsättningar för att kunna arbeta med standardiserade metoder inom området våld i nära relationer. Det rör sig framförallt om utbildningar i standardiserade bedömningsmetoder som FRED A, SARA⁷, och PATRIARK⁸ och utbildningar i metoden Trappan⁹ och samtalsmetoden Motiverande samtal (MI).¹⁰

Kvalitetsutveckling av socialnämndens långsiktiga arbete

Det är 92 procent av kommunerna (262 kommuner) som har använt utvecklingsmedel för att utveckla det långsiktiga, strukturerade och samordnade arbetet mot våld i nära relationer och stödet till våldsutsatta kvinnor och barn.

Av de kommuner som arbetat med detta område ser vi i tabell 3 att över hälften av dessa kommuner har arbetat med att utveckla:

- *Informationen om var enskilda kan få stöd.* Detta har i huvudsak skett genom information på kommunernas webbplatser, olika typer av skriftlig information och genom föreläsningar till olika målgrupper.
- *Mål- och ansvarsfördelningen inom socialnämnden.* Här har kommunerna främst arbetat med att utveckla sina handlingsplaner samt riktlinjer och rutiner kring våld i nära relationer. Många kommuner har även arbetat med att bilda enhetsöverskridande kompetensteam för arbetet mot våld.
- *Kunskapen om omfattningen av våld i nära relationer i kommunen.* Detta har framförallt skett genom att kommunerna kartlagt antalet ansökningar om stöd av enskilda samt antalet inkomna anmälningar om våld som inkommit. Flertalet kommuner har även använt sitt verksamhetssystem för att kartlägga omfattningen av våld i nära relationer.

⁶ FRED A bedömningsmetoder för socialtjänstens arbete mot våld i nära relationer. FRED A består av tre instrument: FRED A kortfrågor, FRED A beskrivning och FRED A farlighetsbedömning.

⁷ SARA är en checklista eller guide som används för att bedöma risken för upprepat partnervåld.

⁸ PATRIARK är en vägledning för bedömning och hantering av risk för hedersrelaterat våld.

⁹ Trappan är en modell för krissamtal med barn som upplevt våld i sin familj.

¹⁰ Motiverande samtal (MI) är en samtalsmetod som används i rådgivning och behandling för att underlätta förändringsprocesser.

Tabell 3. Socialnämndens arbete under 2019 för att kvalitetsutveckla följande områden

Områden (flera alternativ kunde anges)	Andel*
Information till allmänheten eller särskilda målgrupper om var enskilda kan få stöd och hjälp	69%
Mål- och ansvarsfördelningen inom socialnämnden	65%
Kunskap om omfattningen av våld i nära relationer i kommunen	58%
Processer och rutiner för kontroll och uppföljning av verksamheter som överlämnats till ideella organisationer eller andra aktörer	20%
Källa: Socialstyrelsens återrapporteringsformulär 2019.	
*Andel av de som svarat att de har insatser inom detta område. N= 262.	

Samverkan och samordning

En stor majoritet (91 procent) av kommunerna (259 kommuner) har använt utvecklingsmedel för att arbeta med intern eller extern samverkan. Det är framförallt samverkan med interna verksamheter inom kommunen som har utvecklats, vilket 85 procent av kommunerna har arbetat med. Denna samverkan har främst skett med kommunala funktioner som arbetar med ekonomiskt bistånd, missbruk- och beroendevård samt barn- och ungdomsvården. Det är även många kommuner som utvecklat den interna samverkan med andra verksamheter inom kommunen, såsom äldreomsorgen, barn- och ungdomsförvaltningen och verksamheter som arbetar med stöd till personer med psykisk funktionsnedsättning (SoL) och till personer med funktionsnedsättningar (LSS). Denna samverkan har främst skett genom gemensam kompetensutveckling, nätverksträffar eller arbetsgruppsmöten och genom att man utvecklat gemensamma rutiner och checklistor mellan verksamheterna.

58 procent av kommunerna har utvecklat samverkan med externa aktörer. De vanligaste externa aktörerna som kommunerna har samarbetat med är polisen, ideella organisationer, barnahus¹¹, andra kommuner och länsstyrelser. Denna samverkan har främst skett genom nätverksträffar, samverkansmöten och andra former av upparbetade samverkansarenor. Vissa kommuner anger att denna ökade externa samverkan exempelvis har fått till följd att aktörerna har fått bättre kunskaper om varandras uppdrag och en ökad förståelse för varandras kompetens. Detta uppges ha bidragit till att man i vissa kommuner fått en gemensam bild av läget gällande våld i nära relationer mellan olika aktörer.

Knappt hälften av kommunerna har finansierat en samordningsfunktion

Knappt hälften av kommunerna, 45 procent, (128 kommuner) har finansierat en samordningsfunktion för våld i nära relationer med hjälp av utvecklingsmedel. Detta är ungefär i nivå med år 2018 då 48 procent av de kommuner som rekviderade utvecklingsmedel finansierade en samordningsfunktion.

Samordnarrollens funktion, ansvar och befogenheter varierar mellan kommunerna. När kommunerna beskriver samordnarens arbetsuppgifter inbegriper den i huvudsak att genomföra omvärldsbevakning, utarbeta rutiner för

¹¹ Barnahus innefattar en samverkan mellan kommuner, regioner, polis och åklagarkammaren.

hantering av våldsärenden, följa upp rutiner och processer, handleda kollegor i enskilda ärenden, kartlägga utbildningsbehov och genomföra utbildning samt arrangera och samordna nätverksträffar.

Även funktionens organisatoriska placering i kommunerna varierar, vilket redovisas i tabell 4 nedan. Det är ganska jämnt fördelat mellan hur många som är fördelade på enhetsnivå, handläggarnivå respektive inom förvaltningen (på stabsnivå). Ett fåtal mindre kommuner har använt medlen för att gemensamt finansiera en externt placerad samordnare.

Tabell 4. Organisatorisk placering för samordningsfunktion

Placering	Andel*
Enhetsnivå	35%
Handläggarnivå	30%
Förvaltning (stabsnivå)	27%
Länsgemensam verksamhet	2%
Annan placering	5%

Källa: Socialstyrelsens återrapporteringsformulär 2019.

*Andel av de som svarat att de har finansierat en samordningsfunktion. N=128.

Utveckling av metoder och insatser för våldsutsatta kvinnor och särskilt utsatta grupper

När det gäller våld i nära relationer är det vissa grupper av kvinnor som är särskilt utsatta. Personal inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården behöver därför ökade kunskaper om dessa grupper. Under 2019 använde mer än 70 procent av kommunerna utvecklingsmedel (202 kommuner) för att utveckla socialtjänstens arbete med utredning av, och insatser till, våldsutsatta kvinnor i allmänhet och/eller till andra särskilt utsatta grupper.

Vad gäller de insatser som var riktade mot särskilt utsatta grupper ser vi i tabellen nedan att dessa särskilt har riktats mot vuxna och barn som drabbats av hedersrelaterat våld, följt av insatser mot våldsutsatta kvinnor med utländsk bakgrund och kvinnor med missbruk.

Tabell 5. Särskilt utsatta grupper som insatserna har riktats mot

Områden (flera alternativ kunde anges)	Andel*
Kvinnor/män/flickor/pojkar som drabbats av hedersrelaterat våld	71%
Våldsutsatta kvinnor med utländsk bakgrund	47%
Våldsutsatta kvinnor med missbruk	41%
Våldsutsatta kvinnor med funktionsnedsättning	36%
Våldsutsatta äldre kvinnor över 65 år	35%
Våldsutsatta unga kvinnor	26%
HBQ-personer	14%
Annan särskild grupp	13%
Källa: Socialstyrelsens återrapporteringsformulär 2019.	
*Andel av de som svarat att de har insatser inom detta område. N=202.	

I arbetet med att upptäcka och utreda förekomsten av våld i nära relationer hos särskilt utsatta grupper har kommunerna arbetat med standardiserade bedömnings- eller samtalsmetoder. Detta gäller framförallt användningen av

FREDA bedömningsmetoder och dess instrument: FREDA kortfrågor för att upptäcka våld, FREDA beskrivning av våldets karaktär och omfattning samt FREDA farlighetsbedömning av risken för fortsatt våld. Många kommuner har även använt sig av bedömningsmetoden PATRIARK.

Utveckling av arbetet med utredningar av barn och insatser för barn

Mer än hälften av kommunerna (160 kommuner) har använt utvecklingsmedel för att utveckla socialtjänstens arbete med utredningar av barn som bevittnat eller utsatts för våld eller genom att utveckla insatser för dessa barn. De insatser som kommunerna har utvecklat är särskilt enskilda stödsamtal och information och råd till föräldrar och andra närstående utifrån barnets behov. Kommunerna har även använt utvecklingsmedel för att delta i utbildningar och utveckla arbetet med olika standardiserade metoder för våldsutsatta barn eller barn som bevittnat våld. Detta särskilt i metoderna Signs of Safety¹², Trappan, Kognitiv Integrerad Behandling vid Barnmisshandel (KIBB)¹³ och Tryggare barn.

Många av dessa kommuner har samarbetat med andra aktörer i utvecklingen av sitt arbete inom detta område. Detta gäller framförallt samarbete med barnahus och skolor, men även samarbete med andra aktörer som exempelvis polis, kvinno- och tjejjourer, hälso- och sjukvård och länsstyrelser.

Utveckling av kommunens ledningssystem

Under 2019 har 42 procent av kommunerna (120 kommuner) använt utvecklingsmedel för att utveckla sitt ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete, i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete, så att det omfattar arbetet mot våld i nära relationer.¹⁴ Kommunernas arbete inom detta område har i huvudsak handlat om att utveckla kommunens ledningssystem vad gäller arbetet med:

- *Processer och rutiner* för att säkra att verksamheten uppfyller de krav och mål som gäller för verksamheten enligt lagar och andra föreskrifter.
- *Samverkan*. Detta genom att identifiera, beskriva och fastställa de processer där samverkan behövs för att säkra kvaliteten på de insatser som ges i verksamheten, och hur denna samverkan ska bedrivas i den egna verksamheten samt hur samverkan möjliggörs med externa aktörer.

En del kommuner har även arbetat med att utveckla arbetet med:

- *Egenkontroll* som innebär att systematiskt följa upp och utvärdera den egna verksamhetens resultat.
- *Risikanalyser* som görs för att identifiera händelser som skulle kunna inträffa och som gör att verksamheten inte kan leva upp till de krav och mål som ställs i lagar och andra föreskrifter och beslut.

¹² Signs of Safety är ett arbetssätt vars fokus ligger på att göra barn, föräldrar och andra involverade, delaktiga och engagerade i samtal och dialog runt den oro som finns för barnet.

¹³ KIBB (Kognitiv Integrerad Behandling vid Barnmisshandel) är en manualbaserad familjebehandlingsmetod som kan användas när det finns risk för eller har förekommit någon form av fysisk misshandel mot barn.

¹⁴ SOSFS 2011:9

- *Utredningar av avvikelser* som innebär att verksamheten ska ta emot och utreda klagomål och synpunkter på verksamheten.

Insatser för personer som utövar våld

Insatser som riktar sig till våldsutövare är en viktig del i arbetet för att bekämpa och förebygga våld i nära relationer. I 41 procent av kommunerna (116 kommuner) har utvecklingsmedel använts för att utveckla arbetet med insatser för personer som utövar våld. De vanligaste förekommande insatserna för att utveckla detta arbete har varit enskilda stödsamtal, information om vilka insatser som kan erbjudas samt rådgivning och motiverande samtal.

De kommuner som har använt medlen för detta ändamål har i stor utsträckning använt någon form av standardiserad metod för dessa insatser. De vanligaste förekommande metoderna är samtalsmetoden motiverande samtal (MI), samtal om våld samt behandlingsmetoden Alternativ till våld (ATV). Majoriteten av kommunerna har även tagit del av utbildningar i framförallt dessa metoder.

Flertalet kommuner har samverkat med andra aktörer när det gäller utvecklingen av arbetet med socialtjänstens insatser till personer som utövar våld. Denna samverkan har i huvudsak skett med andra kommuner, länsstyrelser samt polisen. Vissa kommuner har även samverkat med mans- och kvinnojourer.

De kommuner som använt medel för detta ändamål uppger att arbetet i huvudsak har bidragit till en ökad kompetens för berörd personal gällande personer som utövar våld och ökade möjligheter att ge riktade insatser till personer som utövar våld.

Universella och selektivt förebyggande insatser

I drygt en tredjedel av kommunerna (106 kommuner) har utvecklingsmedel använts för att genomföra universella våldsförebyggande insatser riktade till breda grupper i samhället och/eller insatser riktade till grupper och individer med förhöjd risk att utöva våld, så kallade selektivt förebyggande insatser.

Kommunerna har uppgett att universella förebyggande insatser exempelvis varit i form av informationskampanjer på skolor om våld och dess konsekvenser. Det kan även röra sig om andra informationsinsatser i förebyggande syfte, exempelvis riktade till mödravårdscentraler, barnavårdscentraler och SFI och föräldraskapsstödande kurser på familjecentraler.

De selektivt förebyggande insatserna har i huvudsak bestått av utbildningsinsatser och olika informationsinsatser exempelvis gällande vad våld är, hur lagstiftningen ser ut och vart man kan vända sig om man är utsatt för våld. Andra exempel på insatser är nätverksträffar och stödsamtal enskilt eller i grupp.

Vad gäller såväl universellt som selektivt förebyggande insatser har kommunerna ofta samarbetat med en rad aktörer i detta arbete. Detta samarbete har framförallt skett med skolor, elevhälsa, kvinno-/tjej-/mansjourer och polis. Andra exempel på samarbeten har varit med mödravårds- och barnavårdscentraler och andra kommuner.

Vissa kommuner uppger att det förebyggande arbetet i form av informationsinsatser har fått till följd att de märkt av en ökning av ärenden avseende

våld i nära relationer och att fler söker hjälp tidigare. Andra exempel som framkommer i återrapporteringarna är att:

- Kommunerna har uppmärksammat att fler män med en våldsproblematik söker hjälp.
- Fler barn uttrycker att de vet var de ska vända sig och att de upplever att de har någon vuxen de kan vända sig till för att söka stöd.
- Förskolepersonal som genomfört utbildningar känner sig mer säkra kring när de ska anmäla när det finns misstankar om våld.

Insatser mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål

Det är knappt 20 procent av kommunerna (54 kommuner) som har använt utvecklingsmedel för att arbeta med insatser mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål. De vanligaste insatserna inom detta område har varit utbildningsinsatser gällande prostitution och människohandel. I dessa fall har det handlat om föreläsningar och utbildningar för kommunens personal såväl som externa utbildningsinsatser.

Insatser för sexualbrottsutsatta och könsstympade kvinnor och flickor

Enligt regeringsbeslutet från juni 2019 kunde de extra medel som fanns att fördela till kommuner även inkludera insatser för sexualbrottsutsatta och könsstympade kvinnor. Enligt återrapporteringen har 25 kommuner genomfört insatser för sexualbrottsutsatta och 24 kommuner insatser för könsstympade kvinnor och flickor med hjälp av utvecklingsmedlen.

Insatserna vad gäller sexualbrottsutsatta gäller framförallt olika former av utbildningsinsatser för den egna personalen i syfte att öka kompetensen kring dessa frågor. Det finns även exempel på kommuner som har fortsatt utvecklingen av en handlingsplan mot sexualbrottsutsatta eller har utvecklat sina rutiner vad gäller sexualbrottsutsatta med hjälp av utvecklingsmedlen.

Insatserna vad gäller könsstympade kvinnor och flickor avser också i första hand utbildningsinsatser för den egna personalen. Detta kan exempelvis vara personal inom socialtjänsten, på skolor och på barnavårdscentraler. I vissa kommuner har man riktat information till skolor om att skolpersonalen ska vara uppmärksamma på tecken på könsstympning eller om det finns misstankar att barn ska föras ut ur landet för att könsstympas. Andra kommuner har exempelvis tagit fram frågor om könsstympning som skolsköterskor och personal på barnavårdscentraler kan ställa till elever och föräldrar. Det handlar även om riktade informationsinsatser om könsstympning till vissa målgrupper, exempelvis nyanlända. Ett annat exempel kommer från en kommun som utarbetat en handbok avseende hedersrelaterat våld och könsstympning.

Kommunernas erfarenheter av utvecklingsmedlen

Kommunerna anser att statsbidraget är betydelsefullt för deras verksamhet och är överlag nöjda med de resultat de har uppnått. Det är 84 procent av

kommunerna som uppger att utvecklingsmedlen i ganska hög eller hög utsträckning har bidragit till kvalitetsförbättringar i arbetet mot våld i nära relationer. Utvecklingsmedlen uppges även vara en förutsättning för att genomföra kvalitetsutveckling inom området. Den stora majoriteteten av kommuner (85 procent) anser att dessa kvalitetsförbättringar inte skulle ha skett utan utvecklingsmedel. Endast ett fåtal svarar att utvecklingsmedlen inte har bidragit till någon kvalitetsutveckling alls eller i liten utsträckning.

Kommunerna uppger att de bland annat har sett följande resultat av arbetet som de utfört med hjälp av utvecklingsmedlen:

- *Ökad kompetens och ökad användning av standardiserade bedömnings- och samtalsmetoder.* En stor majoritet av kommunerna har deltagit i och genomfört utbildningar som gett såväl baskompetens om våld i nära relation till nya personalgrupper, som stärkt spetskompetens för andra personalgrupper. Detta har bland annat bidragit till ökade kunskaper för att uppmärksamma vuxna och barn som utsatts för eller bevittnat våld och ökad användning av standardiserade bedömnings- och samtalsmetoder för att upptäcka och utreda våld i nära relationer och gentemot barn. Det har även bidragit till att personal inom kommunens verksamheter i större utsträckning än tidigare ställer frågor till klienter om våld i nära relationer.
- *Utveckling av kommunens ledningssystem.* Arbetet inom detta område har exempelvis handlat om att utveckla processer och rutiner för att säkra att verksamheten uppfyller de krav och mål som gäller enligt lagar och andra föreskrifter.
- *Ökad intern samverkan med andra verksamheter inom kommunen, såväl som stärkt samverkan med externa aktörer.* Detta har bland annat fått som följd att verksamheterna inom kommunerna har fått en ökad förståelse för varandras kompetens och bättre kunskaper om varandras uppdrag. Vilket i sin tur uppges ha lett till stärkt samverkan mellan olika verksamheter inom kommunen för att bland annat uppmärksamma barn som har bevittnat eller som utsatts för våld.
- *Stärkt arbete med att upptäcka och utreda förekomsten av våld i nära relationer, och sätta in insatser, gentemot särskilt utsatta grupper.* Detta har framförallt bidragit till ökad kompetens för berörd personal att upptäcka våldsutsatthet hos särskilda utsatta grupper.
- *Förstärkning av förebyggande insatser och insatser som innefattar våldsutövare.* Detta arbete har i huvudsak gett ökade möjligheter att ge riktade insatser till personer som utövar våld och har ökat kompetensen hos berörd personal gällande personer som utövar våld.

Vidare är kommunerna positiva till att utvecklingsmedlen finns eftersom de är riktade mot arbetet med våld i nära relationer och inte kan användas till andra ändamål. Om statsbidragen skulle tas bort finns det en viss oro för att arbetet mot våld i nära relationer nedprioriteras och att kommunerna inte skulle satsa lika mycket på att arbeta med våld i nära relationer.

En kommun uttrycker det som:

”Det som man traditionellt sparar på inom kommunen är utvecklingsmedel och förebyggande. Därför är det bra att staten garanterar dessa viktiga målgruppers behov i framtiden.”

Vikten av utvecklingsmedlen betonas särskilt hos mindre kommuner som uppger att medlen framförallt ger dem en möjlighet att fördjupa sina kunskaper om och utbilda sin personal inom våld i nära relationer. Bland dessa mindre kommuner finns det även en oro för att om utvecklingsmedlen försvinner att de inte har möjlighet att finansiera en samordningstjänst för våld i nära relationer. Flera kommuner är även positiva till att medlen inte är detaljreglerade, utan att de själva kan prioritera hur de vill använda medlen.

Samtidigt som utvecklingsmedlen anses vara viktiga finns det en kritik hos kommunerna mot utformningen av medlen. Många kommuner har uppfattningen att utvecklingsmedlens nuvarande utformning, med årsvis rekvisering och beviljande för ett år i taget, påverkar möjligheterna att arbeta långsiktigt. Kommunerna uppger att det blir svårt att planera långt framåt i tiden då de inte vet hur länge finansieringen kommer att finnas. Vissa kommuner uttrycker att det kan få till följd att de därmed prioriterar korta satsningar istället för mer långsiktiga.

Många kommuner ser det även som problematiskt att utbetalningen av medlen sker relativt sent under året eftersom de anser att tiden för genomförande av aktiviteter blir kort. Detta gäller särskilt tilläggsmedlen som utlystes i juni 2019. Vid denna tidpunkt har verksamheterna redan hunnit planera sitt verksamhetsår och det kan då vara svårt att planera för mer verksamhet under året. Kommunerna har därför önskemål om ett tidigare beslut, alternativt ett förhandsbesked om medel, så att medlen kan betalas ut tidigare under året. Flera kommuner skulle även vilja utnyttja medlen under flera år.

Utvecklingsmedel till regioner

Fördelning och förbrukning av medel

Om utlysningen

Socialstyrelsen har under 2019 haft drygt 39,2 miljoner kronor att fördela till landets 21 regioner och medlen har fördelats vid två olika rekvisitionsomgångar. Myndigheten utlyste den första rekvisitionsomgången i januari 2019 med sista rekvisitionsdatum den 1 juni. Den andra rekvisitionsomgången utlystes i juni 2019 och dessa medel har kunnat rekvireras till och med 1 oktober 2019.

Medlen fördelades enligt en fördelningsnyckel där alla regioner kunde rekquirera samma belopp. I den första rekvisitionsomgången kunde de rekquirera drygt 952 000 kronor, och i den andra rekvisitionsomgången kunde de rekquirera knappt 917 000 kronor.

Samtliga 21 regioner rekvirerade utvecklingsmedel omfattande drygt 39,2 miljoner kronor. Det var ett antal regioner som inte rekvirerade hela eller delar av det belopp de var berättigade till i den andra omgången och de medel som inte hade tagits i anspråk fördelades i ett senare skede i lika stora delar till de regioner som hade angett att de önskade ta del av dessa medel.

Om förbrukningen

Statsbidraget fick användas t.o.m. den 31 december 2019, och av mottagarnas återrapportering framgår att merparten av medlen har använts, drygt 30,8 miljoner kronor. Oförbrukade medel uppgår till drygt 8,4 miljoner kronor, vilket är 22 procent av fördelade medel. Se bilaga 2 för en redovisning för respektive region.

Det var 13 av regionerna som inte förbrukade hela det rekvirerade beloppet. Dessa regioner uppger framförallt att det beror på tidsbrist då särskilt tilläggsmedlen betalades ut sent på året vilket gjorde att regionerna upplevde att de hade begränsad tid till att genomföra aktiviteter för rekvirerade medel.¹⁵ En annan orsak uppges vara personalbrist, exempelvis genom att tjänsterna som finansierades genom medlen tillsattes först senare under året.

I tabellen nedan ser vi en jämförelse över hur mycket medel som rekvirerats och fördelats under åren 2016-19.

Tabell 6. Rekvirerade och förbrukade medel av regionerna för år 2016–2019

År	Rekvirerade medel	Förbrukade medel	Oförbrukade medel	Andel förbrukade medel
2016	20 mnkr	14,3 mnkr	5,7 mnkr	72 %
2017	20 mnkr	17,1 mnkr	2,9 mnkr	86 %
2018	20 mnkr	18,3 mnkr	1,7 mnkr	92 %
2019	39,2 mnkr	30,8 mnkr	8,4 mnkr	78 %

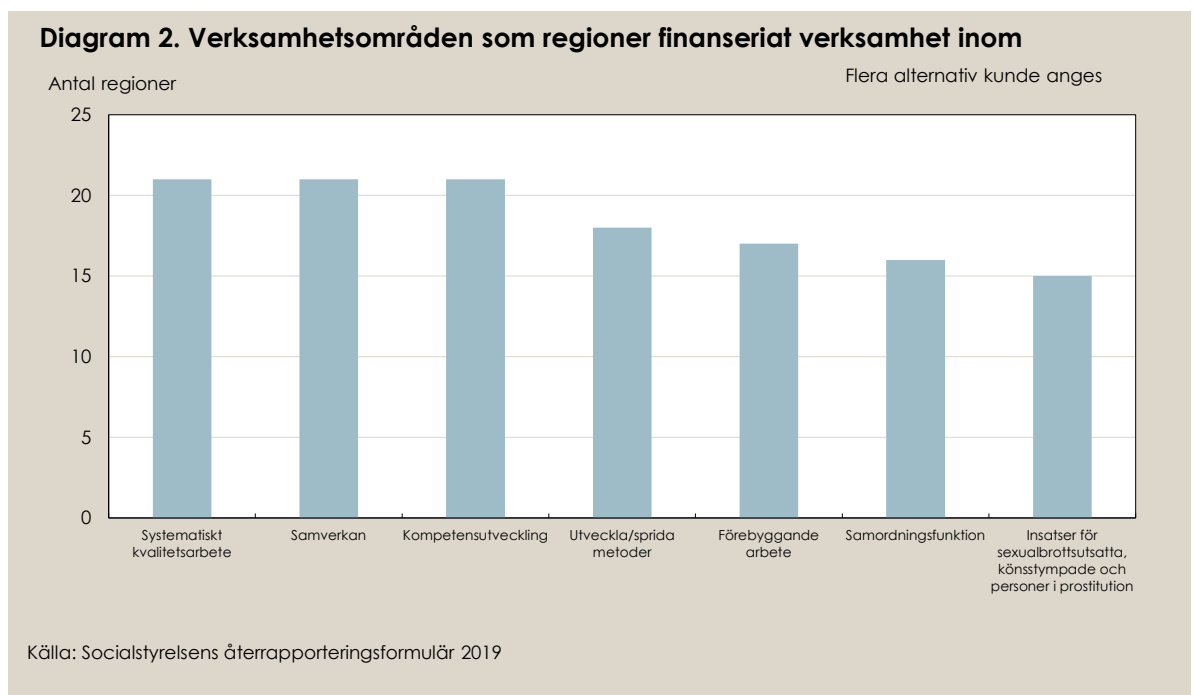
Källa: Socialstyrelsens återrapporteringsformulär 2019.

¹⁵ Det framgick av anvisningarna för utvecklingsmedlen att det var tillåtet att använda rekvirerade medel retroaktivt för verksamhet från och med den 1 januari 2019.

År 2016 var första året som regionerna kunde rekquirera utvecklingsmedel för våld i nära relationer, och det tog tid att organisera sig, sätta sig in i frågorna och förankra uppdraget i regionerna. Därefter ökade andelen förbrukade medel under år 2017 och 2018. År 2019 minskade andelen medel som förbrukades återigen till 78 procent. Denna minskning i förbrukning beror sannolikt till största delen på att tilläggsmedlen kom sent på året, och kan till viss del även bero på att summan att fördela var nästan dubbelt så stor som för 2018. Medel som inte har använts ska återbetalas till Socialstyrelsen.

Regionernas användning av medlen

Regionerna har med stöd av utvecklingsmedlen arbetat inom sju huvudsakliga områden under år 2019. I diagrammet nedan redovisas vilka dessa områden är och hur många regioner som arbetat med respektive område. Samtliga regioner har alltså arbetat med att utveckla sitt systematiska kvalitetsarbete, stärka samverkan och kompetensutveckling.

Utveckling av det systematiska och långsiktiga kvalitetsarbetet

Samtliga regioner har alltså använt utvecklingsmedel för att stärka sitt systematiska och långsiktiga kvalitetsarbete. Regionerna har inom detta område framförallt arbetat med att fastställa processer och rutiner för att upptäcka våldsutsatthet hos vuxna såväl som barn. Detta har exempelvis handlat om att ta fram rutiner och checklistor för att regelbundet ställa frågor om personer har bevittnat eller upplevt våld som barn, om de själva blivit utsatta för eller själva utövat våld som vuxna. Det har även handlat om att regionerna har satt fokus på vissa särskilt utsatta grupper, exempelvis äldre, unga eller HBTQ-personer, och hur hälso- och sjukvården ska arbeta gentemot dessa grupper. Ett antal regioner beskriver att som en följd av detta arbete har de kunnat

upptäcka fler personer som är våldsutsatta. Kvalitetsarbetet har i vissa regioner även inkluderat att kartlägga krav och mål i gällande lagar och föreskrifter avseende våld i nära relationer.

I återrapporteringarna framkommer att regionernas kvalitetsarbete har riktats brett till flera olika verksamhetsområden inom såväl primär-, specialist- som akutsjukvård. Kvalitetsarbetet har i något mindre utsträckning riktats mot tandvården.

Utveckling av samverkan

Alla regioner har även använt utvecklingsmedel för att stärka samverkan med andra verksamhetsområden internt inom regionen och med externa aktörer. Den interna samverkan har skett med olika områden inom hälso- och sjukvården och tandvården. Denna samverkan har främst skett genom gemensam kompetensutveckling, nätverksträffar eller arbetsgruppsmöten och genom att regioner utvecklat gemensamma rutiner och checklistor.

Extern samverkan har framförallt utvecklats med socialtjänsten, länsstyrelsernas utvecklingsledare, polisen och Nationellt centrum för Kvinnofrid (NCK). Exempel på andra aktörer som regionerna har utvecklat samverkan med är Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) kvinnofridssatsning, kvinnojourer, Åklagarmyndigheten och barnahus som samordnar olika myndigheters insatser för barn. Den externa samverkan har exempelvis skett genom olika regionala samverkansgrupper, myndighetssamverkan, nätverksträffar och gemensamma utbildningar.

Ett antal regioner uppger att denna typ av samverkan har bidragit till att aktörerna har skapat en ökad förståelse för varandras arbetsuppgifter. Det uppges även ha bidragit till att de kan få signaler när det brister i verksamhetens stöd för personer som utsatts för våld i nära relationer eller vart den praktiska samverkan inte riktigt fungerar och behöver stärkas upp. Vidare finns det exempel på regioner som till följd av samverkan har tagit fram regionala handlingsplaner för arbetet mot våld i nära relationer tillsammans med andra aktörer. En region har även genomfört processkartläggningar och tagit fram aktörskartor för att identifiera gemensamma utmaningar vad gäller arbetet mot våld i nära relationer.

Kompetensutveckling

Samtliga regioner har arbetat med att utveckla personalens kompetens om våld i nära relationer med stöd av utvecklingsmedel. Regionerna har arrangerat egna utbildningar för sin personal och majoriteten har även deltagit i utbildningsaktiviteter som anordnats av NCK och länsstyrelserna, särskilt utbildningarna om våld i nära relationer.

I återrapporteringarna uppger regionerna att personal från många olika verksamhetsområden och funktioner har tagit del av denna kompetensutveckling. Detta gäller bland annat medarbetare från akutmottagningar, primärvård, ungdomsmottagningar, barn- och mödrahälsovårdcentraler, kvinnokliniker, psykiatriska kliniker, habilitering, folktandvård, kirurgisk klinik och ambulansverksamhet. Bland personalgrupper som har deltagit nämns bland annat kuratorer, sjuksköterskor, läkare, psykologer, barnmorskor, tandläkare,

arbetsterapeuter, fysioterapeuter samt, i vissa regioner, även regionfullmäktiges ledamöter.

Metodutveckling

Flertalet regioner har använt utvecklingsmedel för att utveckla och sprida effektiva metoder inom våld i nära relationer. Dessa regioner har framförallt arbetat med att fastställa processer och rutiner för att upptäcka våld och att utveckla arbetet med hur de ställer frågor om våldsutsatthet på ett strukturerat sätt. Detta exempelvis genom att utbilda personal i att rutinmässigt ställa frågor om våld och några regioner har även tagit fram standardiserade frågeformulär för tidig upptäckt av våld. Arbetet inom detta område har även innefattat utbildning och stöttning av personal avseende hur de ska hantera den information som de får in när de ställer frågor om våldsutsatthet.

Förebyggande insatser

De flesta regioner har även använt utvecklingsmedel för att arbeta med förebyggande insatser för att motverka att våld uppstår. Detta arbete har i huvudsak inkluderat kompetenshöjande insatser för personalen. Insatser som i stor utsträckning har utförts med andra aktörer. Samarbete har dels skett med andra offentliga aktörer, i huvudsak med kommuner, länsstyrelser och polisen. Dels har samarbete skett med ideella föreningar, särskilt kvinno- och tjejjourer.

Finansiering av samordningsfunktion

Det är 15 av regionerna som via medlen har finansierat en samordningsfunktion för våld i nära relationer. Denna funktion är oftast placerad på en övergripande nivå, men i vissa fall på verksamhetsnivå. Samordningsfunktionen har ungefär liknande arbetsuppgifter i de olika regionerna. Arbetsuppgifterna inkluderar bland annat att leda, samordna och följa upp arbetet, ingå i nätverk, arrangera och genomföra utbildningar och konferenser, svara på remisser, samt uppdatera processer och rutiner.

Insatser för sexualbrottsutsatta, könsstympade kvinnor och flickor och personer i prostitution

Det är 15 av regionerna som har använt utvecklingsmedel för att arbeta med insatser för sexualbrottsutsatta, könsstympade kvinnor och flickor och personer i prostitution. Insatserna vad gäller dessa målgrupper är i första hand i form av utbildningsinsatser och framtagna stödmaterial för den egna personalen i syfte att öka kompetensen kring dessa frågor. Ytterligare exempel är att regioner har reviderat sina riktlinjer och handböcker avseende könsstympning.

Regionernas erfarenheter av utvecklingsmedlen

Regionerna anser att statsbidraget är betydelsefullt för deras verksamhet och är överlag nöjda med de resultat de har uppnått. Det är 20 av 21 regioner som uppger att utvecklingsmedlen i ganska hög eller hög utsträckning har bidragit till kvalitetsförbättringar i deras arbete mot våld i nära relationer. Regionerna

är positiva till att medlen har resulterat i insatser som annars inte varit möjliga att genomföra och att medlen har bidragit till att uppmärksamma och sätta fokus på arbetet mot våld i nära relationer.

Regionerna uppger att de bland annat har sett följande resultat av arbetet som de utfört med hjälp av utvecklingsmedlen:

- *Ökad kompetens hos medarbetarna.* Personal från många olika verksamhetsområden har tagit del av utbildningar, vilket har lett till en ökad kompetens hos medarbetarna vad gäller arbetet mot våld i nära relationer.
- *Stärkt metodutveckling för att förebygga, upptäcka och agera.* Regionerna har arbetat med att fastställa processer och rutiner för att upptäcka våld och att utveckla arbetet med hur de ställer frågor om våldsutsatthet på ett strukturerat sätt till vuxna såväl som barn. Vissa regioner anger att en effekt de kan se är att regionens medarbetare alltmer uppmärksammar och ställer frågan om våldsutsatthet till olika patienter.
- *Ökad samverkan.* I återrapporteringarna framkommer även att medlen har bidragit till en ökad samverkan mellan hälso- och sjukvårdens och tandvårdens verksamheter och externa aktörer, t.ex. socialtjänsten, polis och länsstyrelsernas utvecklingsledare.
- *Mer fokus på särskilt utsatta grupper.* I viss mån har medlen även bidragit till att rikta fokus mot vissa särskilt utsatta grupper, exempelvis äldre, unga eller HBTQ-personer, och hur hälso- och sjukvården ska arbeta gentemot dessa grupper. Ett antal regioner beskriver att som en följd av detta arbete har de kunna upptäcka fler personer som är våldsutsatta.

Precis som för kommunerna uttrycker många regioner att utvecklingsmedlens nuvarande utformning, med årsvisa rekvisitioner, påverkar möjligheterna att arbeta långsiktigt. Ett långsiktigt arbetssätt uppges vara viktigt i arbetet med att implementera nya arbetssätt. Det ses även som problematiskt att utbetalningen av medlen sker relativt sent under året. Detta gäller särskilt tilläggsmedlen som utlystes i juni 2019. Regionerna anser att detta förkortar projektperioden och att tiden för genomförande av aktiviteter blir kort. Regionerna har därför önskemål om att medlen kan betalas ut tidigare under året. Flera regioner har även uppgett att de skulle vilja utnyttja medlen under flera år.

Utvecklingsmedel till ideella föreningar och stiftelser

Fördelning och förbrukning av medel

Om utlysningen

Socialstyrelsen hade 10 miljoner kronor att fördela till ideella föreningar och stiftelsers inom ramen för statsbidraget 2019. Myndigheten utlyste statsbidraget i januari 2019 med sista ansökningsdatum den 4 mars 2019. Totalt inkom 123 ansökningar om sammanlagt cirka 75 miljoner kronor. Socialstyrelsen beslutade att bevilja 24 ansökningar, vilket ger en bifallsfrekvens på 20 procent. En av organisationerna blev beviljade medel för två ansökningar, vilket gör att antalet organisationer som blev beviljade medel var 23.

Hela det tillgängliga beloppet fördelades och de flesta organisationer fick ett lägre belopp än de ansökt om. Hälften av mottagarna beviljades bidrag även föregående år. Se bilaga 3 för en lista över de föreningar och stiftelser som blivit tilldelade medel för år 2019.

Socialstyrelsen beslutade att avslå 99 ansökningar. Den höga avslagsfrekvensen beror främst på att många kvinno- och tjejjourer har ansökt om medel för insatser som omfattas av förordning 2015:454 om medel till Kvinno- och tjejjourer. Enligt regeringsuppdraget kan jourerna inte beviljas utvecklingsmedel för sådan verksamhet. Myndigheten har i bedömningen valt att prioritera relativt få ansökningar för att ge goda förutsättningar till väl genomtänkta initiativ, alternativet hade varit att ge ett lägre belopp till ett större antal organisationer.

I tabellen nedan redovisas hur många ideella organisationer och stiftelser som har ansökt, hur många som har blivit beviljade samt hur mycket medel de har använt under perioden 2016–2019.

Tabell 7. Beviljade och använda utvecklingsmedel för ideella föreningar och stiftelser år 2016–2019

År	Tillgängliga medel	Antal sökande	Antal beviljade	Använda medel	Andel använda medel
2016	15 mnkr	133	64	13,8 mnkr	92 %
2017	10 mnkr	86	41	8,8 mnkr	88 %
2018	10 mnkr	66	28	9,7 mnkr	97 %
2019	10 mnkr	123	24	9,7 mnkr	97 %

Vi kan se att antalet organisationer som har blivit beviljade medel har minskat successivt sedan år 2016, dock är det endast något färre som har beviljats medel under 2019 jämfört med föregående år.¹⁶

¹⁶ Notera att under 2016 var tillgängliga medel 15 miljoner kronor, och de kommande åren var tillgängliga medel 10 miljoner kronor.

Om förbrukningen

Statsbidraget fick användas t.o.m. den 31 december 2019, och av mottagarnas återrapportering framgår att den stora merparten av medlen har använts. Utvecklingsmedlen har i huvudsak finansierat personalkostnader, två tredjedelar av medlen har använts till detta.

Totalt uppgår oförbrukade medel till drygt 272 000 kronor, vilket är 3 procent av fördelade medel 2019. Medel som inte har använts ska återbetalas till Socialstyrelsen.

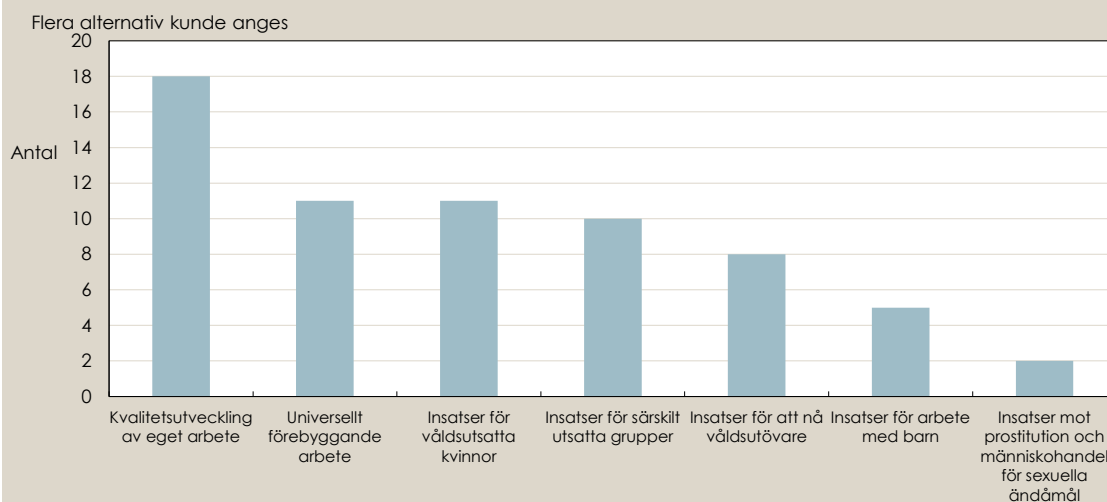
Ideella föreningar och stiftelsers användning av medel

Under 2019 beviljade Socialstyrelsen utvecklingsmedel till ideella föreningar och stiftelser för arbete inom sju områden:

1. kvalitetsutveckling av eget arbete
2. universellt förebyggande arbete
3. insatser till våldsutsatta kvinnor
4. insatser till särskilt utsatta grupper
5. insatser för arbete med barn
6. insatser till våldsutövare
7. insatser mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

Av diagrammet nedan kan vi se att det område som flest organisationer arbetat med är kvalitetsutveckling av eget arbete, vilket 18 av 24 organisationer har gjort. Därefter är universellt förebyggande arbete och insatser för våldsutsatta kvinnor de områden som flest organisationer har arbetat med.

Diagram 3. Verksamhetsområden som föreningar/stiftelser bedrivit verksamhet inom

Källa: Socialstyrelsens återrapporteringsformulär 2019

Kvalitetsutveckling av eget arbete

Tre fjärdedelar av organisationerna har alltså använt medlen för att arbeta med kvalitetsutveckling av det egna arbetet. Den vanligaste insatsen inom detta område har varit kompetensutveckling av organisationernas anställda

och volontärer. Organisationerna har dels deltagit i det kompetens- och metodstöd som arrangeras av länsstyrelserna inom området våld i nära relationer. Dessutom har de flesta organisationer deltagit i andra utbildningar inom området våld i nära relationer. Det har främst gällt deltagande i NCK:s grundläggande webbkurs om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Ett antal organisationer har även deltagit i utbildningar gällande bedömningsmetoderna FREDa, SARA och PATRIARK, metoden Trappan samt samtalsmetoden Motiverande samtal (MI). Personal som har tagit del av utbildningarna inkluderar framförallt verksamhetsledare (eller motsvarande funktion) och behandlingspersonal, men även styrelseledamöter och volontärer har tagit del av utbildningarna.

En annan vanligt förekommande insats bland de organisationer som använt medel till kvalitetsutveckling är att de arbetat med att utveckla organisationens dokumentation, som t.ex. checklistor, blanketter och rutiner. Ett fåtal organisationer som utför socialtjänst har utvecklat sina avtal med respektive kommun.

Några exempel från ideella föreningar och stiftelser på vad arbetet med kvalitetsutveckling uppges ha bidragit till är att:

- Kunskapen om våld i nära relationer har fördjupats hos såväl anställda, styrelsemedlemmar som volontärer.
- Kvaliteten på dokumentationen har förbättrats som ett resultat av förbättring av rutiner. Medlen har även gett möjligheter till implementering av checklistor och utvärdering av organisationers arbete.
- En organisation har tagit fram en handlingsplan för att kvalitetssäkra stöd-/vårdkedjan för målgruppen och för att uppnå ökad samverkan med andra aktörer.

Förebyggande insatser

Under år 2019 har knappt hälften (11) av organisationerna använt utvecklingsmedel för att arbeta med förebyggande insatser för att motverka att våld uppstår. Det har framförallt handlat om att anordna föreläsningar för olika intressenter, men har även handlat om kompetensutveckling till anställda och volontärer såväl som att tillhandahålla rådgivning. Föreläsningar har exempelvis arrangerats för gymnasieungdomar, högskolestudenter och poliser om våld i nära relationer. Insatser gällande råd och stöd vid våld i nära relationer har exempelvis erbjudits per telefon, mejl och chatt till allmänheten. Exempel på andra insatser som ett par organisationer har arrangerat är stödträffar i tjej- respektive killgrupper.

Insatser för våldsutsatta kvinnor

Knappt hälften av organisationerna (11) har även använt medel för att genomföra insatser riktade till våldsutsatta kvinnor. Insatserna har i huvudsak inkluderat samtal och rådgivning per telefon, mejl och chatt till våldsutsatta kvinnor. Samtalen handlar mestadels om individuella stödsamtal till kvinnor, men ett antal organisationer arbetar även med partner- och parsamtal. Dessa samtal med partners syftar till att de våldsutsatta kvinnorna ska få en ökad säkerhet och trygghet.

Andra exempel på insatser riktade till våldsutsatta kvinnor har varit att informera om verksamheten, erbjuda stöd i myndighetskontakter (till exempel genom att följa med vid olika möten) samt ge praktiskt stöd exempelvis genom att låna ut datorer, telefon eller litteratur.

Insatser för särskilt utsatta grupper

Under år 2019 har tio av mottagarna genomfört insatser för särskilt utsatta grupper. Dessa insatser har varit riktade mot våldsutsatta kvinnor med utländsk bakgrund, personer som drabbas av hedersrelaterat våld, våldsutsatta kvinnor med missbruk, våldsutsatta kvinnor med funktionsnedsättning och våldsutsatta äldre kvinnor. Liksom vid insatserna för våldsutsatta kvinnor har de vanligaste insatserna varit att ge information om verksamheten, ge praktiskt stöd och stöd i myndighetskontakter (exempelvis genom att följa med på möten) och enskilt samtalsstöd.

Några exempel från ideella föreningar och stiftelser på vad insatserna för särskilt utsatta uppges ha bidragit till är att:

- Nyanlända kvinnor har informerats om svensk lag, jämställdhet och samtyckeslagen.
- Genom att anordna temakvällar och seminarium har vissa kvinnor för första gången kunnat delta i sociala evenemang utanför det egna hemmet.
- En organisation uppger att arbetet har lett till ökad kunskap hos personalen om deras målgrupps extra sårbarhet (våldsutsatta kvinnor med missbruk) och vidgade perspektiv på vad våld är. Organisationen uppger att tidigare har fokus varit mycket på fysiskt och sexuellt våld, men att de nu även fått ökad kunskap om materiellt, ekonomiskt, latent våld etc.

Insatser för arbete med barn

Fem organisationer har använt utvecklingsmedel för att utveckla insatser för arbete med barn. Främst har det handlat om att ge information om organisationens verksamhet och att ge råd per telefon, mejl och chatt. I vissa fall har det även handlat om individuellt samtalsstöd och att följa med som stöd i myndighetskontakter.

En av organisationerna beskriver att medlen bland annat har bidragit till att de kunnat utveckla en del av metoderna tillsammans med barn, vilket är viktigt för att insatserna ska bli relevanta för barn. Organisationen nämner att de har tagit fram en plan för att implementera ett material som ska motverka sexuella trakasserier i skolan, och att de även har tagit fram ett metodmaterial för samtalsträffar som ska motverka hedersförtryck mot barn.

Insatser för att nå våldsutövare

Det är åtta organisationer som har genomfört insatser för att nå våldsutövare med hjälp av utvecklingsmedlen. Insatserna har framförallt handlat om två typer av insatser. För det första att informera om organisationernas verksamhet och ge råd och stöd per telefon, mejl och chatt. För det andra att erbjuda stödsamtal, såväl enskilt som i grupp.

Några exempel på vad dessa insatser uppges ha bidragit till är att:

- Fler män har nåtts av information om organisationernas verksamhet.

- En organisation som jobbar gentemot män uppger att ett resultat har varit att även kvinnor som utövar våld har börjat söka sig till organisationen för rådgivning.
- En annan organisation uppger att de har översatt centrala delar av sitt innehåll till arabiska, vilket innebär att de kan nå ytterligare grupper med sin information.

Insatser mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål

Under 2019 har två organisationer använt utvecklingsmedel för insatser mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Den ena organisationen uppger att de informerat om sin verksamhet och erbjudit enskilt samtalsstöd till unga ensamkommande män som blivit sexuellt utnyttjade av andra män. Organisationen har i detta arbete samverkat med andra aktörer i civilsamhället. Den andra organisationen har arrangerat informationskvällar för kvinnor vid deras natthärbärge för hemlösa EU- och tredjelandsmedborgare om vilket stöd som finnas att få om man är utsatt för våld. Informationskvällarna har innehållit relationsskapande aktiviteter som middagar, massage och annan hälsoinformation.

Samarbete med andra aktörer

Den stora merparten av organisationerna (19) har rapporterat att de har samarbetat med andra aktörer i det arbete som finansierats genom utvecklingsmedlen. Dessa samarbeten har främst skett med andra ideella föreningar, kommuner och länsstyrelser. Flera av organisationerna har även samarbetat med regioner, polismyndigheter och universitet/högskolor.

Organisationerna uppger att samarbetet exempelvis har skett genom:

- Att olika nätverk och referensgrupper skapats av organisationerna där de bland annat bjudit in representanter från kommuner, regioner och länsstyrelser.
- Deltagande i länsstyrelsernas nätverk, vilket har lett till att organisationer mött andra aktörer i kommunen som arbetat med frågor som gäller våld i nära relationer.
- Att en organisation har samarbete med en länsstyrelse kring en telefonlinje, vilket har lett till att klienter hänvisas till organisationen för behandling.
- Att en organisation har tagit hjälp av andra organisationer för att sprida framtaget material via sina kanaler, vilket har bidragit till en ökad spridning av materialet.

Ideella föreningar och stiftelsers erfarenheter av utvecklingsmedlen

Organisationerna anser att statsbidraget är betydelsefullt för deras verksamhet och är överlag nöjda med de resultat de har uppnått. Majoriteten (22 av 24) av organisationerna uppger att de har uppnått de förväntade resultaten i ganska hög eller hög utsträckning. En av organisationerna uppger dock att de endast uppnått de förväntade resultaten i låg utsträckning. Detta på grund av

personalomsättning och att de haft svårt att rekrytera personal, vilket gjort att de inte har haft möjlighet att fullfölja sitt projekt. Organisationerna är positiva till att medlen har resulterat i insatser som annars inte varit möjliga att genomföra.

Ideella föreningar och stiftelser uppger att de bland annat har sett följande resultat av arbetet som de utfört med hjälp av utvecklingsmedlen:

- *Ökad kompetens.* Kunskapen om våld i nära relationer uppges ha fördjupats hos såväl anställda, styrelsemedlemmar som volontärer i organisationerna. Det finns organisationer som uttrycker att statsbidraget har bidragit till en kvalitetsutveckling både av genomförda utbildningsinsatser och av anställdas kompetens, vilket i förlängningen anses ha lett till en utveckling av organisationernas arbete mot våld i nära relationer och stöd till våldsutsatta kvinnor och barn.
- *Stärkta insatser gentemot våldsutsatta kvinnor, särskilt utsatta grupper och barn.* Riktade insatser har genomförts gentemot dessa målgrupper, framförallt i form av samtal, rådgivning och stöd i myndighetskontakter.
- *Förstärkning av insatser gentemot våldsutövare.* Flera organisationer har stärkt sitt arbete gentemot våldsutövare, i huvudsak män, vilket har bidragit till att fler våldsutövare får ta del av insatser.

Bland organisationerna finns genomgående en uppfattning att utvecklingsmedlens nuvarande utformning, med årsvisa ansökningar, påverkar möjligheterna att arbeta långsiktigt. Om medlen i första hand finansierar olika tjänster är kortsiktigheten särskilt kännbar – både på ett individuellt och strukturellt plan. Organisationerna uppger att det blir svårt att planera långt framåt i tiden då de inte vet hur länge finansieringen för en viss verksamhet eller en viss tjänst kommer att finnas.

Flera organisationer ser det också som problematiskt att utbetalningen av medlen sker relativt sent under året. De anser att detta förkortar projektperioden och att tiden för genomförande därmed blir kort. Flera organisationer uppger att det är svårt för dem att starta upp projekt utan att ha finansieringen klar först och att de har begränsade möjligheter att ligga ute med pengar i förskott. Organisationerna har därför önskemål om ett tidigare beslut, alternativt ett förhandsbesked om medel, så att medlen kan betalas ut tidigare under året. En organisation uppger även att den korta projekttiden har medfört svårigheter att målgruppsanpassa aktiviteterna, speciellt då målgruppen i detta fall var personer med intellektuell funktionsnedsättning som ofta behöver mer tid för att tillgodogöra sig kunskap på samma sätt som personer utan intellektuell funktionsnedsättning.

Stimulansmedel till länsstyrelserna och Nationellt Centrum för Kvinnofrid

Fördelning och förbrukning av medel

Om utlysningen

Socialstyrelsen hade under år 2019 fem miljoner kronor att fördela till länsstyrelsernas och NCK:s verksamhet i särskilda stimulansmedel. Myndigheten utlyste stimulansmedlen i januari 2019 med sista ansökningsdatum den 22 februari 2019. Totalt inkom nio ansökningar om sammanlagt cirka 6,1 miljoner kronor (se nedanstående tabell). Av de inkomna ansökningarna återtog en sökande sin ansökan och Socialstyrelsen avslog en ansökan, såldes beviljades sex länsstyrelser och NCK medel.¹⁷ Hela det tillgängliga beloppet fördelades. Samtliga utom en av de mottagare som beviljades medel fick det belopp de ansökt om.

Tabell 8. Fördelning av stimulansmedel till länsstyrelser och NCK

	Sökt belopp (kr)	Beviljat belopp (kr)	Oförbrukade medel (kr)	Andel oförbrukade medel (%)
Länsstyrelsen i Dalarnas län	260 000	260 000		0%
Länsstyrelsen i Kalmar län	275 000	275 000	53 180	19%
Länsstyrelsen i Västmanlands län - ansökan 1	905 920	865 000	24 716	3%
Länsstyrelsen i Västmanlands län - ansökan 2	450 000	0		
Länsstyrelsen Skåne	750 000	750 000	104 000	14%
Länsstyrelsen Stockholm - ansökan 1	600 000	600 000	235 741	39%
Länsstyrelsen Stockholm - ansökan 2*	650 000			
Länsstyrelsen Värmland	150 000	150 000		0%
Nationellt centrum för kvinnofrid, NCK	2 100 000	2 100 000		0%
Summa	6 140 920	5 000 000	417 637	8%
Källa: Socialstyrelsens återrapporteringsformulär 2019.				
* Denna ansökan återkallades av Länsstyrelsen Stockholm.				

Om förbrukningen

Statsbidraget fick användas t.o.m. den 31 december 2019, och av mottagarnas återrapportering framgår att merparten av medlen har använts. Totalt uppgår oförbrukade medel till knappt 418 000 kronor, vilket är cirka åtta procent av fördelade medel 2019. De mottagare som inte förbrukade hela beloppet uppger att det framförallt beror på att planerade anställningar inte kunde genomföras förrän under andra hälften av året och att utbildningar blivit uppskjutna.

¹⁷ Länsstyrelsen som skickade in den ansökan som avslogs blev beviljad en annan ansökan.

Av de förbrukade medlen har knappt hälften använts till lönekostnader för egen personal och drygt 20 procent till inköpta tjänster.

I tabellen nedan redovisas hur många mottagare som har blivit beviljade medel samt hur mycket medel de har använt under perioden 2016-19. Antalet länsstyrelser som sökte och beviljades medel gick ner mellan åren 2016-18, men det blev återigen en ökning i antalet länsstyrelser som beviljades medel under 2019. Vi ser även att andelen förbrukade medel har minskat något under 2019 jämfört med år 2018. Medel som inte har använts ska återbetalas till Socialstyrelsen.

Tabell 9. Beviljade och förbrukade stimulansmedel för länsstyrelser/NCK år 2016–2019

År	Tillgängliga och fördelade medel	Beviljade mottagare	Förbrukade medel	Andel förbrukade medel
2016	5 mnkr	Nio länsstyrelser och NCK	4,6 mnkr	92%
2017	5 mnkr	Fem länsstyrelser och NCK	4,9 mnkr	98%
2018	5 mnkr	Tre länsstyrelser och NCK	4,8 mnkr	97%
2019	5 mnkr	Sex länsstyrelser och NCK	4,6 mnkr	92%

Länsstyrelsernas och NCK:s användning av medlen

I detta avsnitt redovisas en sammanfattning av den verksamhet som respektive länsstyrelse och NCK bedrivit med hjälp av de särskilda stimulansmedlen under 2019. För att stimulera utveckling och mer samarbete över sektorsgränserna har Socialstyrelsen fördelat medel som möjliggjort särskilda satsningar inom arbetet med det nationella och regionala kompetensstödet.

Medel har kunnat sökas för:

- informations- och utbildningsinsatser på regional eller lokal nivå
- riktade insatser för vissa grupper
- pilot- och utvecklingsprojekt som syftar till att föra utvecklingen framåt.

I tabell 10 framgår att det är flest mottagare som har arbetat med informations- och utbildningsinsatser på regional eller lokal nivå, vilket fem bidragsmottagare har gjort. Det är fyra mottagare som har arbetat med pilot- och utvecklingsprojekt som syftar att föra utvecklingen framåt och två mottagare har arbetat med riktade insatser för vissa grupper.

Tabell 10. Områden som länsstyrelser och NCK arbetat med under 2019

Områden (flera alternativ kunde anges)	Antal
Informations- och utbildningsinsatser på regional eller lokal nivå	5
Riktade insatser för vissa grupper	2
Pilot- och utvecklingsprojekt som syftar att föra utvecklingen framåt.	4
Källa: Socialstyrelsens återrapporteringsformulär 2019.	

Nationellt Centrum för Kvinnofrid (NCK)

NCK har under 2019 använt stimulansmedel för att fortsätta arbetet med att bygga upp det webbaserade nationella metod- och kompetensstödet för hälso- och sjukvården och tandvården. Som en del av detta har NCK fortsatt med utvecklingen och spridningen av följande informationsmaterial:

- "Webbstöd för kommuner", vilket är ett metod- och kompetensstöd för kommunernas arbete med mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Webbstödet har kontinuerligt uppdaterats med reportage om lärande exempel från verksamheter i kommuner på olika håll i landet.
- "Webbstöd för vården", vilket är ett kompetensstöd för hälso- och sjukvårdens och tandvårdens arbete mot våld i nära relationer samt stöd till våldsutsatta kvinnor och barn. Även detta webbstöd har kontinuerligt uppdaterats med reportage om lärande exempel från verksamheter i regioner på olika håll i landet.
- "Webbkurs om våld", som är en introduktionskurs som ger grundläggande kunskaper om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.

För att presentera och sprida information om webbstöden och webbkursen har NCK bland annat gjort riktade utskick till myndigheter och organisationer, arrangerat nätverksmöten, och använt sig av sociala medier. NCK har även medverkat vid regionala och lokala utbildningstillfällen och vid konferenser för att presentera utbildningsmaterialen.

Exempel på andra aktiviteter som NCK genomfört under 2019 är:

- Arrangemang av regelbundna nätverksmöten med ansvariga för kvinnofridsfrågor i regionerna och medverkande vid gemensamma utbildningsdagar för representanter från länsstyrelser och regioner.
- Framtagande av ett specialnummer av magasinet "Att arbeta mot våld" med tema vård.
- Nytryck och spridning av serienovellerna "Första helgen i juni" och "Världens sämsta sommar", vilka tar upp sexuella övergrepp. Spridning har bland annat skett till lärare, Föreningen för Sveriges Ungdomsmottagningar och SFI-utbildningar.
- En utvärdering av webbstödet för vården vilken visar att webbplatsen fyller en viktig funktion som samlingsplats kring dessa frågor och att innehållet motsvarar de förväntningar och önskemål som referensgruppen hade inför utvecklingen av webbstödet. Dock upplevdes webbstödet inte som tillräckligt känt och som svårnavigerat. Dessa resultat uppger NCK att de kommer att arbeta vidare med framöver.

Länsstyrelsen Dalarna

Länsstyrelsen Dalarna har använt stimulansmedel för att i samverkan med Jämställdhetsmyndigheten och länsstyrelserna i Värmlands och Örebro län arrangera en utbildning för kommunernas socialtjänster i dessa tre län. Syftet med utbildningarna har varit att stärka arbetet mot prostitution och människohandel och målgruppen för utbildningarna har varit av kommunen utvalda personer med mandat att verka inom uppdraget prostitution och människohandel. Tanken med utbildningen var bland annat att den skulle leda till utökad samverkan och utökad kunskap kring att arbeta med akuta insatser och socialtjänstens ansvar. I återrapporteringen framgår att utbildningen har genomförts enligt plan.

Länsstyrelsen Värmland

Länsstyrelsen Värmland har under 2019 använt stimulansmedel för ett samarbete med Karlstads universitet. Inom ramen för detta samarbete har Karlstads universitet framförallt arbetat med att sprida filmer som belyser sexuella trakasserier och kränkningar, och även spridit filmerna som en del av kampanjen Not cool. Målgruppen för aktiviteterna har varit studenter vid Karlstads universitet.

Syftet med filmerna har varit att producera ett lättillgängligt och målgruppssanpassat material som är tänkt att användas återkommande för att färre ska bli utsatta för sexuellt våld. Filmerna har exempelvis spridits via sociala medier som Facebook och Instagram. Vidare har det skett en presentation av filmerna vid olika nätverk, och de har även använts vid utbildningstillfällen för kommande faddrar, exempelvis inför nollning.

Syftet med kampanjen Not cool har varit att förhindra och motverka sexuella trakasserier bland studenter. Kampanjen innehåller filmer som ska göra studenterna medvetna om olika typer av trakasserier och kränkningar som kan förekomma exempelvis vid fester, introduktionsveckor och under terminen. Kampanjen har exempelvis spridits via Facebook, Instagram, konferenser och på bussar som studenterna åker på i Karlstad i samband med terminsstart.

I återrapporteringen uppger Länsstyrelsen Värmland att de har en förhoppning om att genom att de har väckt uppmärksamhet och engagerat åskådare så kommer färre personer att bli utsatta för våld. De uppger vidare att de genom sin uppföljning har hört att fler studenter har vågat säga till när sexuella trakasserier och kränkningar har inträffat mot andra studenter.

Länsstyrelsen Kalmar

Länsstyrelsen Kalmar har under året arbetat med att arrangera fyra utbildningsdagar om våld i nära relationer med särskilt fokus på våldsutsatthet hos kvinnor med funktionsnedsättning. Utbildningsdagarna har arrangerats i samverkan med länsstyrelserna i Blekinge, Kronoberg, Halland och Jönköping. Målgruppen för utbildningarna har varit chefer och personal inom funktionshinderområdet, angränsande hälso- och sjukvård samt idéburen sektor och anordnades efter behov som uppkommit i samverkan med socialtjänsten och hälso- och sjukvården. Under utbildningsdagen presenterades baskunskap om

våld i nära relationer och metoder för att upptäcka och hantera våld i möten med personer med funktionsnedsättning.

Enligt återrapporteringen har utbildningsdagarna genererat ett erfarenhetsutbyte över länsgränserna, ett ökat intresse för frågorna och önskemål om fortsatt utbildning inom ämnet och i V.I.P.-programmet (Viktig Intressant Person).¹⁸

Länsstyrelsen Västmanland

Länsstyrelsen Västmanland har under 2019 använt stimulansmedel för att fortsätta länsstyrelsens arbete med att sprida kunskap om sambandet mellan våld i nära relationer och våld mot djur. Detta då forskning visar att det finns ett samband mellan djurplågeri och våld i nära relationer och att inom familjer där det finns djur som bedöms fara illa kan det även finnas utsatta barn och ett behov av föräldrastödjande insatser från socialtjänsten. Projektet har inneburit en vidareutveckling av "Västmanlandsmetoden" som är en metod för att upptäcka utsatta barn och vuxna inom ramen för länsstyrelsens djurskyddskontroll.

Under året har Länsstyrelsen Västmanland arbetat med:

- Att ta fram utbildningsmaterial och arrangera utbildningar för personal inom länets kommuner och andra aktörer. Exempelvis utbildningar för ländets djurskyddshandläggare, för personal inom hälso- och sjukvård och hemtjänst och för en relationsvårdsgrupp inom polisen.
- Att utveckla regional och nationell samverkan. Samverkan har skett nationellt mellan länsstyrelserna och man har även deltagit i flera nätverk där socialtjänsten och regionen finns representerad. Samverkan har huvudsakligen skett i form av utbildningar och informationsinsatser där sambandet mellan våld i nära relationer och våld mot husdjur lyfts fram och hur olika samhällsaktörer kan agera vid misstanke om våld.
- En vidareutveckling av interna rutiner gällande orosanmälningar till socialtjänsten vid oro för barn.
- En utvärdering av det arbete de genomfört sedan år 2016.

Enligt återrapporteringen har arbetet under året lett till att flera länsstyrelser arbetar utifrån "Västmanlandsmetoden" eller liknande metoder för att uppmärksamma utsatta barn och vuxna vid djurskyddskontroller. Utvärderingen visar, enligt återrapporteringen, bland annat att betydelsen av ett barnperspektiv i djurskyddskontroller har blivit väl förankrat hos personalen inom länsstyrelsen och att kunskapen om sambandet mellan våld i nära relationer och våld mot husdjur har ökat hos socialtjänsten och andra berörda aktörer i länet.

Länsstyrelsen Skåne

Under 2019 har Länsstyrelsen Skåne fortsatt sitt arbete med att sprida informationstjänsten *Infogeneratorn* och metodstödet *Intersektionella perspektiv på våld i nära relationer*.

¹⁸ V.I.P.-programmet är en strukturerad, manualbaserad, pedagogisk gruppledarutbildning med syfte att förebygga våld i nära relationer för personer med intellektuella/psykiska funktionsvariationer.

Infogeneratoren innehåller information om sakområdena: våld i nära relationer, könsstämpning, tvångsäktenskap, prostitution och människohandel samt föräldraskapsstöd. Spridningen av informationstjänsten har skett bland annat genom utskick och en animerad informationsfilm.

Syftet med metodstödet är att sprida kunskap och metoder bland personer som i sitt yrke kan möta våldsutsatta. Metodstödet har spridits i 4 000 exemplar digitalt och i tryck, och utifrån metodstödet har Länsstyrelsen Skåne genomfört två nationella utbildningar, varav den ena i samarbete med NCK, och sju regionala utbildningar. Deltagarna i utbildningarna har bland annat varit hälso- och sjukvårdsstrateger, personal inom socialtjänst, hälso- och sjukvård, kvinnojourer och myndigheter såsom Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Målet med utbildningarna har varit att fler organisationer ska använda metodstödet för att se över sina verksamheter med syfte att identifiera och åtgärda ojämlikheter i skydd och stöd.

Länsstyrelsen Stockholm

Länsstyrelsen Stockholm har under år 2019 använt stimulansmedel för att följa upp resultatet av det utvecklingsarbete som bedrivits under 2016–2018 med stöd av Socialstyrelsens stimulansmedel. Under 2016–2018 arbetade de med att utbilda kursledare i Västra Götalands län med stöd av en webbkurs om våld i nära relationer. Som en del av uppföljningen har Länsstyrelsen Stockholm även identifierat framgångsfaktorer och utvecklingsområden utifrån intervjuer med länsstyrelsernas utvecklingsledare samt kommit med förslag på vilket sätt arbetet kan vidareutvecklas. Länsstyrelsen Stockholm har även tagit kontakter med andra berörda aktörer för att ta del av deras erfarenheter av strukturer för kunskapsspridning. Enligt återrapporteringen uppges samarbete ha skett med SKR, NCK, Socialstyrelsen, Jämställdhetsmyndigheten och länsstyrelserna. Detta samarbete har skett genom nationella nätverk samt arbets- och referensgrupper. I återrapporteringen framgår det att anställningen av en projektledare blev klar först i augusti 2019, vilket medfört att de inte förbrukat cirka 40 procent av de medel som de blev beviljade.

NCK:s och länsstyrelsernas erfarenheter av stimulansmedlen

Mottagarna av stimulansmedlen anser att statsbidraget är betydelsefullt för deras verksamhet och är överlag nöjda med de resultat de har uppnått. Samtliga mottagare uppger att de har uppnått de förväntade resultaten i ganska hög eller hög utsträckning. Mottagarna anser att medlen har en viktig funktion eftersom det gör att frågan om våldsutsatta kvinnor prioriteras ute i verksamheterna och att det är ett viktigt komplement för att kunna utföra riktade insatser.

Som för övriga mottagargrupper anser även länsstyrelserna och NCK att stimulansmedlens nuvarande utformning, med årsvisa ansökningar, påverkar möjligheterna att arbeta långsiktigt. Vissa mottagare ser det också som problematiskt att utbetalningen av medlen sker relativt sent under året. De anser att detta förkortar projektperioden och att tiden för genomförande blir kort.

Socialstyrelsens kommentarer

Socialstyrelsen har på regeringens uppdrag fördelat och följt upp de drygt 134 miljoner kronor som var avsatta för utvecklings- och stimulansmedel under 2019 för att kvalitetsutveckla arbetet mot våld i nära relationer, stödet till våldsutsatta barn och kvinnor, stödet till barn som har bevittnat våld och arbetet med våldsutövare. Totalt sett är det cirka 11 procent, knappt 14,2 miljoner, av medlen som inte har förbrukats och ska återbetalas till Socialstyrelsen. I nedanstående tabell anges hur mycket medel som fördelats till och använts av respektive mottagargrupp under året. Andelen använda medel varierar från 78 procent i regionerna till 97 procent för ideella organisationer.¹⁹

Tabell 11. Fördelade och förbrukade utvecklings- och stimulansmedel 2019

Mottagare	Tillgängliga och fördelade medel	Antal mottagare	Förbrukade medel*	Oförbrukade medel	Andel förbrukade medel
Kommuner	80 mnkr	290	74,9 mnkr	5,1 mnkr	94%
Regioner	39,2 mnkr	21	30,8 mnkr	8,4 mnkr	78%
Länsstyrelser/NCK	5 mnkr	7	4,6 mnkr	0,4 mnkr	92%
Ideella föreningar och stiftelser	10 mnkr	24	9,7 mnkr	0,3 mnkr	97%
Summa	134,2 mnkr	342	120,1 mnkr	14,2 mnkr	89%

Källa: Socialstyrelsens återrapporteringsformulär 2019.

Utvecklings- och stimulansmedlen har bidragit till att främja uppdragets syfte

Socialstyrelsen bedömer att statsbidragets syfte har främjats genom att utvecklingsmedlen till kommuner, regioner och ideella föreningar och stiftelser samt stimulansmedlen till länsstyrelser och NCK har stärkt mottagarnas kvalitetsutveckling av arbetet mot våld i nära relationer. En stor majoritet av mottagarna uppger att utvecklingsmedlen har varit en förutsättning för att bedriva en kvalitetsutveckling av arbetet och medlen har i många fall resulterat i insatser som de annars inte haft möjlighet att genomföra. Vidare är mottagarna positiva till att det finns utvecklingsmedel som är riktade mot arbetet med våld i nära relationer och inte kan användas till andra ändamål. Mottagarna anser att medlen har en viktig funktion eftersom det gör att frågan om våldsutsatta kvinnor prioriteras ute i verksamheterna och att det är ett viktigt komplement för att kunna utföra riktade insatser. Om utvecklingsmedlen skulle tas bort finns det en viss oro för att arbetet mot våld i nära relationer nedprioriteras och att kommuner och regioner inte skulle satsa lika mycket på att arbeta med våld i nära relationer.

Utifrån återrapporteringarna finns det mycket som tyder på att kunskapen om våld i nära relationer och kännedomen om standardiserade bedömnings- eller samtalsmetoder har ökat bland verksamheterna, vilket har bidragit till

¹⁹ För en mer ingående redogörelse om hur andelen använda medel har varierat under starten av satsningen se under respektive avsnitt.

verksamheternas möjligheter att följa gällande regelverk. Det finns även tydliga indikationer på att det förebyggande arbetet har fått till följd att kommunerna märkt av en ökning av ärenden avseende våld i nära relationer och att fler våldsutsatta söker hjälp tidigare. Vidare finns det tecken på att verksamheterna har sett en ökning av män med en våldsproblematik som söker hjälp genom att man stärkt insatser gentemot våldsutövare.

Genom återrapporteringarna ser Socialstyrelsen även att det är många verksamheter som har fått ökade kunskaper för att uppmärksamma vuxna och barn som utsatts för eller bevittnat våld och ökade kunskaper vad gäller användningen av standardiserade bedömnings- och samtalsmetoder för att upptäcka och utreda våld i nära relationer och gentemot barn. Det finns därmed tydliga indikationer på att olika typer av kommunala och regionala verksamheter alltmer uppmärksammar och ställer frågan om våldsutsatthet till klienter inom kommunala verksamheter eller patienter inom hälso- och sjukvården.

Genom återrapporteringarna kan vi även se att medlen i viss mån har bidragit till att rikta fokus mot särskilt utsatta grupper, exempelvis äldre, unga eller HBTQ-personer, och hur bidragsmottagarna ska arbeta för att upptäcka och utreda förekomsten av våld i nära relationer i dessa grupper. Detta har framförallt lett till ökad kompetens för berörd personal att upptäcka våldsutsatthet hos särskilt utsatta grupper.

Mottagarna anser att utformningen av statsbidraget påverkar möjligheterna att arbeta långsiktigt

Samtidigt finns det genomgående bland samtliga mottagargrupper en uppfattning att utvecklingsmedlens nuvarande utformning, med årsvisa ansökningar och rekvisitioner, påverkar möjligheterna att arbeta långsiktigt. Mottagarna anser att den ettåriga utformningen av statsbidraget försvårar en långsiktig planering och riskerar att främja kortsiktiga insatser och att det finns det behov av att skapa förutsättningar för långsiktiga insatser. Detta är något som framkom även i slutredovisningen av uppdraget för åren 2016–2018.

Det ses även som problematiskt att utbetalningen av medlen sker relativt sent under året eftersom mottagarna anser att tiden för genomförande av aktiviteter blir kort. Detta gäller särskilt tilläggsmedlen som utlystes i juni 2019. Vid denna tidpunkt har verksamheterna redan hunnit planera sitt verksamhetsår och det kan då vara svårt att planera för mer verksamhet under året. Det finns därför önskemål om ett tidigare beslut, alternativt ett förhandsbesked om medel, så att medlen kan betalas ut tidigare under året. Flera mottagare skulle även vilja utnyttja medlen under flera år. Socialstyrelsen har tagit dessa kommentarer i beaktande och kommer i det nya uppdraget inför bidragsåret 2021 att tidigarelägga utlysningen av stimulansmedel såväl som utlysningen av utvecklingsmedel till ideella föreningar och stiftelser. Utlysning av dessa medel kommer att ske under hösten 2020 och vi kommer därmed kunna tidigarelägga besluten om 2021 års medel.

Uppdragets koppling till Agenda 2030 och barnkonventionen

Socialstyrelsen bedömer att uppdraget har en tydlig koppling till, och bedöms bidra till, delmål 5.2. *Utrota våld mot och utnyttjande av kvinnor och flickor* i Agenda 2030 som beslutades av FN:s generalförsamling 2015. Detta delmål syftar att avskaffa alla former av våld mot alla kvinnor och flickor i det offentliga och privata rummet, inklusive människohandel, sexuellt utnyttjande och andra typer av exploatering.

Vidare bedömer Socialstyrelsen att uppdraget beaktar barnrättsperspektivet på så sätt att verksamheterna i många fall har riktad verksamhet till barn som har utsatts för eller riskerar att utsättas för våld. Utvecklingsmedlen har även lett till en ökad kunskap och spridning av verk samma metoder för att identifiera och ge ändamålsenligt stöd till barn till barn som har utsatts för eller riskerar att utsättas för våld. Många kommuner har även använt utvecklingsmedel för att utveckla socialtjänstens arbete med utredningar av barn som bevittnat eller utsatts för våld eller genom att utveckla insatser för dessa barn.

Bilaga 1. Fördelning av utvecklingsmedel till kommuner

Kommun	Fördel- nings- nyckel (kr)	Rekvire- rade medel (kr)	Omförde- lade me- del (kr)	Fördelade medel totalt (kr)	Oförbru- kade me- del (kr)	Andel oför- brukade medel (%)
Ale kommun	283 502	283 502	13 754	297 256	109 021	37%
Alingsås kommun	291 094	291 094	13 754	304 848	0	0%
Alvesta kommun	226 107	226 107	13 754	239 861	0	0%
Aneby kommun	162 336	162 336		162 336	0	0%
Arboga kommun	195 430	195 430	13 754	209 184	0	0%
Arjeplogs kommun	134 829	134 829	13 754	148 583	0	0%
Arvidsjaurs kommun	152 997	152 997	13 754	166 751	0	0%
Arvika kommun	253 246	253 246	13 754	267 000	0	0%
Askersunds kommun	181 725	181 725	13 754	195 479	0	0%
Avesta kommun	241 979	241 979		241 979	104 851	43%
Bengtstors kommun	175 192	175 192	13 754	188 946	0	0%
Bergs kommun	160 525	160 525		160 525	0	0%
Bjurholms kommun	136 856	136 856	13 754	150 610	49 110	33%
Bjuvs kommun	204 166	204 166		204 166	0	0%
Bodens kommun	262 667	262 667	13 754	276 421	0	0%
Bollebygds kommun	178 842	178 842	13 754	192 596	0	0%
Bollnäs kommun	259 035	259 035	13 754	272 789	0	0%
Borgholms kommun	180 326	180 326	13 754	194 080	0	0%
Borlänge kommun	291 160	291 160		291 160	0	0%
Borås stad	550 794	344 246		344 246	0	0%
Botkyrka kommun	455 210	455 210		455 210	0	0%
Boxholms kommun	153 869	96 168		96 168	96 168	100%
Bromölla kommun	190 555	190 555	13 754	204 309	0	0%
Bräcke kommun	154 747	154 747	13 754	168 501	0	0%
Burlövs kommun	220 378	220 378	13 754	234 132	0	0%
Båstads kommun	201 398	201 398	13 754	215 152	0	0%
Dals-Eds kommun	148 602	148 602		148 602	0	0%
Danderyds kommun	286 410	286 410	13 754	300 164	0	0%
Degerfors kommun	172 406	172 406	13 754	186 160	0	0%
Dorotea kommun	129 867	81 167		81 167	0	0%
Eda kommun	167 541	167 541	13 754	181 295	84 419	47%
Ekerö kommun	267 954	267 954	13 754	281 708	0	0%
Eksjö kommun	216 904	216 904	13 754	230 658	0	0%
Emmaboda kommun	174 742	109 214		109 214	109 214	100%
Enköpings kommun	298 504	298 504	13 754	312 258	0	0%
Eskilstuna kommun	518 862	518 862	13 754	532 616	67 007	13%
Eslövs kommun	288 920	288 920		288 920	158 920	55%
Essunga kommun	153 555	153 555	13 754	167 309	0	0%
Fagersta kommun	191 909	191 909	13 754	205 663	55 637	27%
Falkenbergs kommun	294 499	294 499	13 754	308 253	0	0%
Falköpings kommun	285 666	285 666	13 754	299 420	0	0%
Falu kommun	294 582	294 582	13 754	308 336	0	0%
Filipstads kommun	179 683	179 683	13 754	193 437	0	0%
Finspångs kommun	234 048	234 048	13 754	247 802	0	0%

Kommun	Fördel- nings- nyckel (kr)	Rekvire- rade medel (kr)	Omförde- lade me- del (kr)	Fördelade medel totalt (kr)	Oförbru- kade me- del (kr)	Andel oför- brukade medel (%)
Flens kommun	208 995	208 995	13 754	222 749	0	0%
Forshaga kommun	181 922	181 922		181 922	0	0%
Färgelanda kommun	158 749	158 749		158 749	0	0%
Gagnefs kommun	176 677	176 677		176 677	0	0%
Gislaveds kommun	272 666	272 666	13 754	286 420	0	0%
Gnesta kommun	185 381	115 863		115 863	45 748	39%
Gnosjö kommun	175 446	175 446	13 754	189 200	0	0%
Grums kommun	169 965	169 965	13 754	183 719	0	0%
Grästorps kommun	153 861	153 861	13 754	167 615	0	0%
Gullspångs kommun	135 491	135 491		135 491	0	0%
Gällivare kommun	207 976	129 985		129 985	0	0%
Gävle kommun	497 499	497 499	13 754	511 253	0	0%
Göteborg stad	2 803 733	2 803 733		2 803 733	461 380	16%
Götene kommun	190 371	118 982		118 982	86 032	72%
Habo kommun	191 986	191 986		191 986	97 451	51%
Hagfors kommun	180 453	180 453	13 754	194 207	0	0%
Hallsbergs kommun	205 730	205 730	13 754	219 484	0	0%
Hallstahammars kom- mun	207 229	207 229		207 229	0	0%
Halmstads kommun	496 080	496 080	13 754	509 834	73 718	14%
Hammarö kommun	213 414	213 414	13 753	227 167	58 149	26%
Haninge kommun	440 358	440 358	13 753	454 111	0	0%
Haparanda stad	171 635	171 635		171 635	0	0%
Heby kommun	195 254	195 254	13 753	209 007	0	0%
Hedemora kommun	202 286	202 286	13 753	216 039	0	0%
Helsingborgs stad	712 429	712 429		712 429	0	0%
Herrljunga kommun	172 493	172 493		172 493	0	0%
Hjo kommun	171 720	171 720	13 753	185 473	0	0%
Hofors kommun	173 550	173 550		173 550	0	0%
Huddinge kommun	547 270	547 270	13 753	561 023	0	0%
Hudiksvalls kommun	284 656	284 656	13 753	298 409	0	0%
Hultsfreds kommun	199 402	124 626		124 626	0	0%
Hylte kommun	183 611	114 757		114 757	0	0%
Håbo kommun	236 434	236 434		236 434	26 366	11%
Hällefors kommun	158 742	158 742	13 753	172 495	0	0%
Härjedalens kommun	172 382	172 382	13 753	186 135	0	0%
Härnösands kommun	248 395	248 395	13 753	262 148	0	0%
Härryda kommun	289 614	289 614	13 753	303 367	4 668	2%
Hässleholms kommun	290 954	290 954	13 753	304 707	132 376	43%
Höganäs kommun	258 291	258 291	13 753	272 044	0	0%
Högsby kommun	158 741	158 741	13 753	172 494	0	0%
Hörby kommun	206 320	206 320	13 753	220 073	0	0%
Höös kommun	210 589	210 589		210 589	8 611	4%
Jokkmokks kommun	146 966	146 966	13 753	160 719	0	0%
Järfälla kommun	382 858	382 858	13 753	396 611	0	0%
Jönköpings kommun	682 811	682 811	13 753	696 564	0	0%
Kalix kommun	201 888	201 888		201 888	0	0%
Kalmar kommun	335 550	335 550	13 753	349 303	0	0%
Karlsborgs kommun	162 616	162 616	13 753	176 369	0	0%
Karlshamns kommun	284 045	284 045	13 753	297 798	0	0%
Karlskoga kommun	280 178	280 178	13 753	293 931	0	0%

Kommun	Fördel- nings- nyckel (kr)	Rekvire- rade medel (kr)	Omförde- lade me- del (kr)	Fördelade medel totalt (kr)	Oförbru- kade me- del (kr)	Andel oför- brukade medel (%)
Karlskrona kommun	328 192	328 192	13 753	341 945	113 074	33%
Karlstads kommun	453 098	453 098	13 753	466 851	0	0%
Katrineholms kommun	287 826	287 826	13 753	301 579	0	0%
Kils kommun	184 771	184 771	13 753	198 524	0	0%
Kinda kommun	174 077	174 077	13 753	187 830	0	0%
Kiruna kommun	235 813	235 813	13 753	249 566	0	0%
Klippans kommun	215 557	215 557	13 753	229 310	6 927	3%
Knivsta kommun	228 630	228 630		228 630	0	0%
Kramfors kommun	215 166	134 479		134 479	86 479	64%
Kristianstads kommun	416 090	416 090	13 753	429 843	0	0%
Kristinehamns kommun	244 933	244 933	13 753	258 686	38 397	15%
Krokoms kommun	198 526	198 526	13 753	212 279	0	0%
Kumla kommun	233 293	233 293	13 753	247 046	0	0%
Kungsbacka kommun	408 765	408 765	13 753	422 518	0	0%
Kungsörs kommun	170 728	106 705		106 705	82 657	77%
Kungälv kommun	296 493	296 493	13 753	310 246	0	0%
Kävlinge kommun	290 037	290 037		290 037	0	0%
Köpings kommun	256 446	256 446	13 753	270 199	0	0%
Laholms kommun	255 538	255 538	13 753	269 291	0	0%
Landskrona stad	295 133	295 133		295 133	0	0%
Laxå kommun	152 304	152 304		152 304	0	0%
Lekebergs kommun	172 714	172 714		172 714	42 607	25%
Leksands kommun	205 312	205 312	13 753	219 065	197 560	90%
Lerums kommun	295 142	295 142	13 753	308 895	0	0%
Lessebo kommun	172 506	172 506	13 753	186 259	160 568	86%
Lidingö stad	293 226	183 266		183 266	14 206	8%
Lidköpings kommun	287 645	287 645	13 753	301 398	0	0%
Lilla Edets kommun	200 410	200 410	13 753	214 163	0	0%
Lindesbergs kommun	240 755	240 755	13 753	254 508	0	0%
Linköpings kommun	788 133	788 133		788 133	0	0%
Ljungby kommun	268 123	268 123	13 753	281 876	0	0%
Ljusdals kommun	217 734	217 734	13 753	231 487	0	0%
Ljusnarsbergs kommun	146 656	146 656	13 753	160 409	0	0%
Lomma kommun	251 250	251 250		251 250	0	0%
Ludvika kommun	259 800	259 800		259 800	0	0%
Luleå kommun	382 552	382 552	13 753	396 305	0	0%
Lunds kommun	603 666	603 666		603 666	0	0%
Lycksele kommun ²⁰	185 125	115 703		115 703	76 328	66%
Lysekils kommun	197 109	123 193		123 193	30 000	24%
Malmö stad	1 661 835	1 661 835	13 753	1 675 588	548 266	33%
Malung-Sälens kom- mun	174 384	174 384	13 753	188 137	0	0%
Malå kommun	139 736	139 736	13 753	153 489	0	0%
Mariestads kommun	245 981	245 981		245 981	0	0%
Markaryds kommun	179 672	179 672		179 672	0	0%
Marks kommun	287 374	287 374	13 753	301 127	0	0%
Melleruds kommun	172 971	172 864	13 753	186 617	0	0%
Mjölby kommun	260 960	260 960	13 753	274 713	0	0%
Mora kommun	226 272	226 272	13 753	240 025	0	0%

²⁰ När denna redovisning beslutades pågick utredning om ett eventuellt återkrav från Lycksele kommun. Uppgifter om detta eventuella återkrav redovisas därför inte i denna uppföljning.

Kommun	Fördel- nings- nyckel (kr)	Rekvire- rade medel (kr)	Omförde- lade me- del (kr)	Fördelade medel totalt (kr)	Oförbru- kade me- del (kr)	Andel oför- brukade medel (%)
Motala kommun	288 488	288 488	13 753	302 241	0	0%
Mullsjö kommun	163 186	101 991		101 991	0	0%
Munkedals kommun	178 997	178 997	13 753	192 750	0	0%
Munkfors kommun	147 040	147 040		147 040	0	0%
Mölnåls stad	332 997	332 997		332 997	0	0%
Mönsterås kommun	195 078	195 078	13 753	208 831	35 139	17%
Mörbylånga kommun	200 627	200 627		200 627	0	0%
Nacka kommun	507 013	507 013	13 753	520 766	0	0%
Nora kommun	179 256	179 256	13 753	193 009	0	0%
Norbergs kommun	152 362	152 362	13 753	166 115	0	0%
Nordanstigs kommun	171 594	107 246		107 246	107 246	100%
Nordmalings kommun	159 870	159 870		159 870	0	0%
Norrköpings kommun	694 947	694 947	13 753	708 700	0	0%
Norttälje kommun	302 234	302 234	13 753	315 987	0	0%
Norsjö kommun	142 110	88 819		88 819	0	0%
Nybro kommun	228 294	228 294	13 753	242 047	0	0%
Nykvarns kommun	185 366	185 366	13 753	199 119	0	0%
Nyköpings kommun	294 013	294 013	13 753	307 766	0	0%
Nynäshamns kommun	265 522	265 522		265 522	0	0%
Nässjö kommun	288 730	288 730	13 753	302 483	0	0%
Ockelbo kommun	155 413	97 133		97 133	0	0%
Olofströms kommun	193 936	193 936		193 936	0	0%
Orsa kommun	160 854	160 854	13 753	174 607	0	0%
Orust kommun	198 826	198 826		198 826	25 826	13%
Osby kommun	192 246	192 246		192 246	0	0%
Oskarshamns kommun	258 867	258 867	13 753	272 620	0	0%
Ovanåkers kommun	183 706	183 706	13 753	197 459	0	0%
Oxelösunds kommun	187 010	187 010	13 753	200 763	0	0%
Pajala kommun	151 174	94 484		94 484	49 305	52%
Partille kommun	291 723	291 723	13 753	305 476	0	0%
Perstorps kommun	165 688	165 688		165 688	0	0%
Piteå kommun	286 507	286 507	13 753	300 260	0	0%
Ragunda kommun	150 016	150 016	13 753	163 769	0	0%
Region Gotland	294 662	294 662	13 753	308 415	26 960	9%
Robertsfors kommun	157 715	98 572		98 572	0	0%
Ronneby kommun	274 254	274 254		274 254	57 965	21%
Rättviks kommun	179 309	179 309	13 753	193 062	0	0%
Sala kommun	239 960	239 960	13 753	253 713	0	0%
Salems kommun	209 650	209 650	13 753	223 403	0	0%
Sandvikens kommun	287 843	287 843	13 753	301 596	0	0%
Sigtuna kommun	303 626	303 626	13 753	317 379	0	0%
Simrishamns kommun	220 824	220 824	13 753	234 577	0	0%
Sjöbo kommun	221 944	221 944		221 944	0	0%
Skara kommun	218 250	218 250	13 753	232 003	40 239	17%
Skellefteå kommun	356 437	356 437	13 753	370 190	0	0%
Skinnskattebergs kom- mun	144 334	144 334	13 753	158 087	0	0%
Skurups kommun	206 150	206 150	13 753	219 903	0	0%
Skövde kommun	295 910	184 944		184 944	0	0%
Smedjebackens kom- mun	178 685	178 685		178 685	0	0%
Sollefteå kommun	218 806	218 806	13 753	232 559	0	0%

Kommun	Fördel- nings- nyckel (kr)	Rekvire- rade medel (kr)	Omförde- lade me- del (kr)	Fördelade medel totalt (kr)	Oförbru- kade me- del (kr)	Andel oför- brukade medel (%)
Sollentuna kommun	355 690	355 690	13 753	369 443	0	0%
Solna stad	397 248	248 280		248 280	0	0%
Sorsele kommun	137 747	137 747		137 747	0	0%
Sotenäs kommun	169 614	106 009		106 009	0	0%
Staffanstorps kommun	252 398	157 749		157 749	74 004	47%
Stenungsunds kommun	259 040	259 040	13 753	272 793	0	0%
Stockholms stad	4 716 939	4 716 939	13 753	4 730 692	773 332	16%
Storfors kommun	145 894	145 894	13 753	159 647	0	0%
Storumans kommun	151 920	151 920	13 753	165 673	0	0%
Strängnäs kommun	292 762	292 762	13 753	306 515	0	0%
Strömstads kommun	192 944	120 590		120 590	120 590	100%
Strömsunds kommun	181 597	181 597	13 753	195 350	0	0%
Sundbybergs stad	309 494	309 494	13 753	323 247	0	0%
Sundsvalls kommun	485 648	485 648	13 753	499 401	0	0%
Sunne kommun	190 218	190 218		190 218	0	0%
Surahammars kommun	174 138	174 138	13 753	187 891	0	0%
Svalövs kommun	197 685	123 553		123 553	21 434	17%
Svedala kommun	236 117	236 117	13 753	249 870	27 362	11%
Svenljunga kommun	178 622	178 622	13 753	192 375	0	0%
Säffle kommun	203 952	203 952	13 753	217 705	0	0%
Säters kommun	180 662	180 662	13 753	194 415	0	0%
Sävsjö kommun	185 653	185 653		185 653	13 653	7%
Söderhamns kommun	250 259	250 259	13 753	264 012	0	0%
Söderköpings kommun	199 216	199 216		199 216	0	0%
Södertälje kommun	476 576	476 576	13 753	490 329	0	0%
Sölvesborgs kommun	212 307	212 307		212 307	0	0%
Tanums kommun	191 162	191 162	13 753	204 915	0	0%
Tibro kommun	180 899	113 062		113 062	26 830	24%
Tidaholms kommun	188 205	188 205	13 753	201 958	0	0%
Tierps kommun	231 139	231 139		231 139	0	0%
Timrå kommun	213 053	213 053		213 053	0	0%
Tingsryds kommun	186 866	186 866		186 866	0	0%
Tjörns kommun	206 912	206 912	13 753	220 665	0	0%
Tomelilla kommun	194 102	194 102	13 753	207 855	0	0%
Torsby kommun	180 531	180 531		180 531	0	0%
Torsås kommun	162 205	162 205	13 753	175 958	0	0%
Tranemo kommun	185 227	185 227	13 753	198 980	0	0%
Tranås kommun	220 318	220 318	13 753	234 071	0	0%
Trelleborgs kommun	293 392	293 392	13 753	307 145	0	0%
Trollhättans stad	293 261	293 261	13 753	307 014	0	0%
Trosa kommun	200 706	200 706		200 706	10 206	5%
Tyresö kommun	294 992	294 992	13 753	308 745	0	0%
Täby kommun	349 760	349 760	13 753	363 513	0	0%
Töreboda kommun	170 966	170 966	13 753	184 719	0	0%
Uddevalla kommun	295 592	295 592	13 753	309 345	0	0%
Ulricehamns kommun	248 947	248 947		248 947	0	0%
Umeå kommun	622 342	622 342		622 342	0	0%
Upplands Väsby kom- mun	300 261	300 261	13 753	314 014	0	0%
Upplands-Bro kommun	277 918	277 918		277 918	183 345	66%
Uppsala kommun	1 100 552	1 100 552	13 753	1 114 305	16 083	1%

Kommun	Fördel- nings- nyckel (kr)	Rekvire- rade medel (kr)	Omförde- lade me- del (kr)	Fördelade medel totalt (kr)	Oförbru- kade me- del (kr)	Andel oför- brukade medel (%)
Uppvidinge kommun	174 522	174 522	13 753	188 275	0	0%
Vadstena kommun	161 864	161 864		161 864	0	0%
Vaggeryds kommun	197 746	197 746	13 753	211 499	203 408	96%
Valdemarsviks kom- mun	166 611	166 611	13 753	180 364	0	0%
Vallentuna kommun	287 718	287 718	13 753	301 471	0	0%
Vansbro kommun	158 542	158 542		158 542	0	0%
Vara kommun	205 163	205 163		205 163	0	0%
Varbergs kommun	311 280	311 280	13 753	325 033	0	0%
Vaxholms stad	189 397	118 373		118 373	10 251	9%
Vellinge kommun	294 776	294 776	13 753	308 529	0	0%
Vetlanda kommun	261 939	261 939	13 753	275 692	0	0%
Vilhelmina kommun	156 221	156 221		156 221	0	0%
Vimmerby kommun	204 152	204 152		204 152	0	0%
Vindelns kommun	152 347	152 347	13 753	166 100	0	0%
Vingåkers kommun	172 238	172 238	13 753	185 991	0	0%
Vårgårda kommun	185 928	185 928	13 753	199 681	0	0%
Vänersborgs kommun	289 130	289 130	13 753	302 883	0	0%
Vännäs kommun	169 917	106 198		106 198	0	0%
Värmdö kommun	303 293	189 558		189 558	0	0%
Värnamo kommun	287 765	287 765	13 753	301 518	0	0%
Västerviks kommun	285 675	285 675	13 753	299 428	0	0%
Västerås stad	744 640	744 640	13 753	758 393	0	0%
Växjö kommun	452 400	452 400	13 753	466 153	0	0%
Ydre kommun	145 586	145 586	13 753	159 339	0	0%
Ystads kommun	276 906	276 906	13 753	290 659	1 673	1%
Åmåls kommun	187 670	187 670	13 753	201 423	0	0%
Ånge kommun	169 267	169 267	13 753	183 020	0	0%
Åre kommun	189 176	189 176	13 753	202 929	0	0%
Årjängs kommun	174 536	174 536	13 753	188 289	0	0%
Åsele kommun	138 008	138 008		138 008	0	0%
Åstorps kommun	208 866	208 866	13 753	222 619	0	0%
Åtvidabergs kommun	181 104	181 104	13 753	194 857	0	0%
Älmhults kommun	219 878	219 878		219 878	0	0%
Älvdalens kommun	160 494	160 494	13 753	174 247	0	0%
Älvkarleby kommun	171 075	106 922		106 922	0	0%
Älvsbyns kommun	164 096	164 096	13 753	177 849	0	0%
Ängelholms kommun	291 600	182 250		182 250	0	0%
Öckerö kommun	190 474	190 474	13 753	204 227	0	0%
Ödeshögs kommun	152 208	152 208	13 753	165 961	0	0%
Örebro kommun	749 898	749 898	13 753	763 651	0	0%
Örkelljunga kommun	177 758	111 099		111 099	0	0%
Örnsköldsviks kommun	288 126	288 126	13 753	301 879	0	0%
Östersunds kommun	309 707	309 707	13 753	323 460	0	0%
Österåkers kommun	299 654	299 654		299 654	0	0%
Östhammars kommun	234 920	234 920	13 753	248 673	0	0%
Östra Göinge kommun	204 922	204 922	13 753	218 675	0	0%
Överkalix kommun	136 557	136 558		136 558	0	0%
Övertorneå kommun	140 811	140 812	13 753	154 565	0	0%
Totalt	80 000 000	77 386 782	2 613 111	79 999 893	5 050 766	6%

Bilaga 2. Fördelning av utvecklingsmedel till regioner

Region	Fördel- nings- nyckel (kr)	Rekvire- rade medel (kr)	Omförde- lade me- del (kr)	Fördelade medel totalt (kr)	Oförbru- kade me- del (kr)	Andel oför- brukade medel (%)
Region Blekinge	1 869 047	1 869 047		1 869 047	769 387	41%
Region Dalarna	1 869 047	1 869 047		1 869 047	0	0%
Region Gotland	1 869 047	1 869 047		1 869 047	0	0%
Region Gävleborg	1 869 047	952 381		952 381	0	0%
Region Halland	1 869 047	1 869 047		1 869 047	0	0%
Region Jämtland Härjedalen	1 869 047	1 869 047	351 852	2 220 899	0	0%
Region Jönköpings län	1 869 047	1 869 047		1 869 047	861 047	46%
Region Kalmar län	1 869 047	1 869 047	351 852	2 220 899	1 707 862	77%
Region Kronoberg	1 869 047	1 869 047	351 852	2 220 899	1 097 438	49%
Region Norrbotten	1 869 047	1 869 047		1 869 047	178 761	10%
Region Skåne	1 869 047	952 381		952 381	0	0%
Region Stockholm	1 869 047	1 869 047		1 869 047	830 038	44%
Region Sörmland	1 869 047	1 452 381		1 452 381	127 081	9%
Region Uppsala	1 869 047	1 869 047	351 851	2 220 898	696 092	31%
Region Värmland	1 869 047	1 869 047	351 852	2 220 899	0	0%
Region Västerbot- ten	1 869 047	1 869 047	351 851	2 220 898	550 162	25%
Region Västernorr- land	1 869 047	952 381		952 381	395 998	42%
Region Västman- land	1 869 047	1 869 047	351 851	2 220 898	60 015	3%
Region Örebro län	1 869 047	1 869 047		1 869 047	0	0%
Region Östergöt- land	1 869 047	1 869 047	351 851	2 220 898	817 618	37%
Västra Götalands- regionen	1 869 047	1 869 047	351 851	2 220 898	351 851	16%
Totalt	39 249 987	36 083 323	3 166 663	39 249 986	8 443 350	22%

Bilaga 3. Fördelning av utvecklingsmedel till ideella föreningar och stiftelser

Organisation	Sökt be- lopp (kr)	Beviljat be- lopp (kr)	Oförbru- kade me- del (kr)	Andel oförbru- kade medel (%)
ASOV Stockholm	590 000	285 000	0	0%
ATIM kvinno- och ungdomsjour	2 280 000	50 000	0	0%
ATIM kvinno- och ungdomsjour	2 000 000	200 000	99 227	50%
Brottsofferjouren i Västerort	66 000	65 000	0	0%
Brottsofferjouren Östra Värmland	134 600	130 000	0	0%
Convictus	200 000	150 000	0	0%
FreeZone	821 825	450 000	35 400	8%
Järfälla kvinnojour	60 000	60 000	6 331	11%
Kvinn- och tjejjourer i Norrbotten	412 000	350 000	19 435	6%
Linköpings Stadsmission	1 000 000	1 000 000	33 802	3%
Manscentrum Östra Södertörn	823 000	500 000	0	0%
Mansforum Örebro	1 420 000	650 000	0	0%
Mottagningen mot våld i nära re- lationer i Uppsala, MVU	391 400	390 000	1 450	0%
Män för Jämställdhet Göteborg	383 000	300 000	38 415	13%
RFSL Rådgivningen Skåne	1 547 500	350 000	0	0%
RFSU Malmö	750 661	500 000	38 129	8%
Rikskriscentrum	365 000	250 000	0	0%
Riksorganisationen GAPF - Glöm Aldrig Pela och Fadime	1 050 000	850 000	0	0%
Rädda Barnen	2 093 800	600 000	0	0%
Skåne stadsmission	989 232	500 000	0	0%
Stiftelsen Manscentrum i Stock- holm	972 000	970 000	0	0%
Värmlands Mansforum	2 100 000	400 000	0	0%
Västerås Stadsmission	350 000	350 000	0	0%
Örebro läns mansmottagning	700 000	650 000	0	0%
Summa	21 500 018	10 000 000	272 189	3%